

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ŠEŠTADIENIS – SATURDAY, JULY – LIEPOS 20, 2013 • Vol. CIV Nr. 85 Kaina 2 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-19-13

ŠIAME NUMERYJE:

Beveik istorinis
detektyvas (2) – 4 psl.

„Lituanica“ ir komercija – 10 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Detroit (ELTA) – Detroit didmiestis Michigan vals-
tijoje oficialiai pasiskelbė bankrutavęs. Tai rodo teismo
dokumentai, kurie buvo paskelbti liepos 18 dieną. Tai
yra pirmas kartas JAV istorijoje, kai bankrutuoja tokio
dydžio miestas.

Bankroto paskelbimas yra „vienintelis galimas ke-
lias į stabilų ir solidų Detroit“, – pareiškė Michigan
valstijos gubernatorius Rick Snyder. Jis teigė pradžioje
tikėjęs, kad bankroto pavyks išvengti, tačiau dabar esą
metas pasakyti tiesą. „Miestas nebegali laiku apmo-
kėti savo skolų. Jis yra nemokus“, – pabrėžė R. Snyder.

Detroit, kažkada buvęs JAV automobilių pramonės
centru, turi 18,5 mlrd. dolerių skolų. Birželį buvo su-

stabdytos išmokos kreditoriams.

Anot R. Snyder, miestas dėl teisinių priežasčių ne-
gali toliau didinti mokesčių. Be to, gyventojai ir nepa-
keltų didesnių išlaidų.

Detroit praėjusio amžiaus šeštajame dešimtmetyje
buvo ketvirtas pagal dydį JAV miestas. Jame gyveno 1,8
mln. žmonių. Dabar čia likę tik 685,000 gyventojų, treč-
dalis jų gyvena skurde. Automobilių pramonė perkėlė
savo filialus, daug fabrikų buvo uždaryta, į viršų šovė
nedarbas ir nusikalstamumas.

Šiandien Detroit 78,000 pastatų stovi tušti, nešviečia
40 proc. gatvių žibintų.

EPA-ELTA nuotr.

Čikagoje atidaryta S. Dariaus ir S. Girėno transatlantinio skrydžio 80-mečiui skirta paroda

Parodą apžiūri LR generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas, Čikagos komisarė ir
Aviacijos departamento vadovė Rosemarie S. Andolino . J. Kuprio nuotr.

Šių metų liepos 18 d. Čikagos Midway tarptautiniame oro uoste vyko iš-
kilmingas S. Dariaus ir S. Girėno transatlantinio skrydžio 80-mečio metinių mi-
nėjimas ir parodos „Mes skrisime į Lietuvą“ („We shall fly to Lithuania“) ati-
darymas.

Amerikos lietuvius, Čikagos miesto pareigūnus, diplomatinio korpuso na-
rius bei žiniasklaidos atstovus į renginį pakvietė LR generalinis konsulas Či-
kagoje bei Čikagos aviacijos departamentas. Iškilmės prasidėjo Lietuvos Res-
publikos valstybinės ir istorinės, JAV, Europos Sąjungos bei Lietuvos šaulių są-
jungos išeivijoje kuopų vėliavų įnešimu bei JAV, Lietuvos ir ES himnais. – 3 psl.

Netekome ata kun. Kęstučio Trimako

Liepos 19 d. 3 val. ryto pas Vieš-
patį iškeliavo kun. prof. dr. Kęstutis
Antanas Trimakas.

Kun. prof. dr. K. Trimakas gimė
1930 m. liepos 12 dieną Kaune. Čia
baigė pradžios mokyklą, vėliau mo-
kėsi Miuncheno lietuvių gimnazi-
joje Vokietijoje, kurią baigė 1948 m.
1949 m. atvykęs į JAV įstojo į jė-
zuitus. Boston karališkajame uni-
versitete įgijo humanitarinių moks-
lų magistro laipsnį. 1960 m. išven-
tintas kunigu. – 2 psl.

PRISIMINKITE DRAUGĄ SAVO TESTAMENTE

www.draugas.org/palikimai

Tel. 773-585-9500

Girdėtas Dievo žodis mums primena įsakymą mylėti Dievą ir žmones. Mozė meilę Dievui sutapatiną su klusnumu Dievo Įstatymui: „Sugrįžęs pas Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi ir visa siela, tu klausysi Viešpaties, savo Dievo, balso, vykdydamas jo įsakymus ir įstatus” (Įst 30, 10). Klusnumu išreiškiama pagarba ir meilė Dievui. Jei nėra klusnumo, nėra ir meilės.

Įstatymo mokytojai, ieškančiam atsakymo, ko reikia, norint laimėti amžinąjį gyvenimą, Jėzus nurodė vienintelę sąlygą: reikia mylėti Dievą ir žmones. Mylėti ne tik tuos, kurie yra artimi ir brangūs, bet mylėti ir tolimus, ypač tuos, kurie yra patekę į didelę bėdą. Jėzaus palyginimas apie sužeistą ir apiplėštą žmogų bei jam padėjusį svetimšalį samarietį labai aiškiai primena, kokie mes, Kristaus sekėjai, privalome būti. Tikėdami į Dievą, bet nesirūpinami mylėti žmonių, mes taptume papiktinimu ir kliūtimi priimti Kristaus Evangeliją jos dar nepažįstantiems. Mūsų meilės darbai yra pati veiksmingiausia evangelizacija, todėl Bažnyčioje visuomet buvo išlaikomas gyvas dėmesys tiems žmonėms, kurie vargsta, kenčia ir kuriems reikia šalia esančių žmonių paramos.

Meilė žmogui yra neatskiriama nuo meilės žmonių bendruomenei, su kuria mus sieja žemė, kalba, istorija ar kaimynystė. Mes gyvename tautinėje ir religinėje bendruomenėje, todėl mūsų meilė turi pasiekti visus, su kuriais drauge keliaujame į Tėvo namus. Meilė suteikia pareigą rūpintis savo tautiečių dvasine bei medžiagine gerove ir atsakomybę už jų likimą. Deja, mūsų dienų žmonės dažnai kratosi šios pareigos ir su ja susijusios atsakomybės, siekdami nevaržomos laisvės. Toks siekis jau savo esme yra antikrikščioniškas.

Šiais metais Lietuvoje minime Žemaičių Krikšto 600 metų jubiliejų, o kartu – ir Lietuvos Krikšto pabaigą. Šio Jubiliejaus fone prisimename Lenkijos karaliaus Jogailos ir Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto nuopelnus krikštijant paskutinius Europos pagonis, kuriais buvo mūsų protėviai. Prieš 600 metų vykęs Žemaičių Krikštas buvo tik ilgo ir sunkaus krikščionybės kelio Lietuvos žemėje pradžia. Istorinės aplinkybės – karai, marai, badas ir okupacijos – dažnai tapdavo kliūtimi Evangelijai pasklisti bei jaugti į žmonių protus ir širdis.

Įsakymas mylėti

ARKIVYSK. SIGITAS TAMKEVIČIUS

Tačiau krikščionybė įsitvirtino lietuvių sąmonėje ir tai didele dalimi priklausė nuo pasišventusių ganytojų, kaip antai vyskupo Merkelio Giedraičio, vyskupo Motiejus Valančiaus ir daugelio kitų vyskupų, kunigų bei vienuolių, pasiaukojamai atlikusių savo tarnystę.

Išskirtinių nuopelnų turi vyskupas Motiejus Valančius. Jam teko tarnauti savo tautiečiams labai sunkiomis sąlygomis, kai caras siekė Lietuvą nutautinti ir atitraukti nuo Katalikų Bažnyčios. Lietuva carui buvo tik Rusijos Šiaurės vakarų kraštas ir nieko daugiau. Žemaitija buvo nusėta karčėmomis, kuriose vargo žmonės ne tik palikdavo savo paskutinius skatikus, bet tenai laidojo savo tautinę bei religinę savimonę. Vyskupas Valančius steigė parapines mokyklas, kovojo su girtuokliavimu ir rūpinosi lietuviškų katalikiškų knygų leidimu bei platinimu tarp paprastų kaimo žmonių. Šiandien istorikai tvirtina, kad vyskupas Valančius pažadino ne tik religinę, bet ir tautinę žmonių savimonę.

Mano kartos žmonės gerai mena sovietmetį, kai pasibaigus pasauliniam karui netekome laisvės. Meilė tėvų žemei pažadino tūkstančius jaunų vyrų priešintis okupacijai. Šie vyrai buvo išaugę katalikiškose šeimose ir nuo mažens jų širdyse buvo skiepijama meilė ne tik Dievui, bet ir savo šeimai bei tėvų žemei. Ši meilė įkvėpė tūkstančius vyrų ginti laisvę ir paaukoti už ją savo gyvybę. Jie prisėmė atsakomybę už Lietuvos likimą.

Sovietinė valdžia, siekdama užgniaužti partizaninį pasipriešinimą, prievartavo vyskupą Teofilijų Matulionį, du kartus jau kalėjusį sovietiniuose lageryuose, parašyti atsisaukimą į partizanus ir pakviesti juos nutraukti pasipriešinimą. Vyskupas atsisakė tai padaryti, motyvuodamas, kad negalės užtikrinti kovą palikusiuųjų partizanų saugumo, nors gerai žinojo, kad už tai jo laukia trečiasis įkalinimas. Už meilę dažnai reikia mokėti didelę kainą, bet

mes, krikščionys, esame privilegijuoti žmonės, nes turime Vadovą – Jėzų Kristų, kuris, mus mylėdamas, už mus paaukojo net savo gyvybę.

Šiandien taip pat minime ir dviejų lietuvių – Stepono Dariaus ir Stasio Girėno – žygdarbio, kurį taip pat įkvėpė meilė Tėvynei ir jos žmonėms, 80 metų sukaktį. Kai Darius ir Girėnas nutarė perskristi Atlantą, Lietuvos valstybė buvo visiškai

jauna – ėjo tik penkioliktieji Nepriklausomybės metai. Šie drąsūs vyrai nutarė savo skrydžiu išgarsinti Lietuvą. Jiems pasisekė įveikti Atlantą – prieš aštuoniasdešimt metų tai buvo tikras žygdarbis, bet Kauno, kur jų laukė tūkstančiai tautiečių, nepasiekė ir žuvo čia, šioje žemėje. Gedime dėl jų žūties, bet ji šiam žygdarbiui tarsi uždeda aureolę. Kiekvienas darbas, kurį atliekame ne iš savanaudiško išskaičiavimo, bet iš meilės, yra brangakmenis, kuriuo papuošiame ne tik save, bet ir savo Tėvynę ir Bažnyčią.

Šiais metais minime ir palaimintojo popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymą Lietuvoje prieš dvidešimt metų, tuojau po to, kai mūsų šalį paliko sovietiniai kariai. Jonas Paulius II paliko mums visiems pavyzdį, kaip reikia mylėti Bažnyčią, neužmirštant ir savo žemiškosios Tėvynės. Jis įkvėpė žmones siekti laisvės ne tik Lenkijoje, bet ir visuose sovietų pavergtuose kraštuose, tarp jų ir Lietuvoje. Prieš dvidešimt metų jis kvietė mus kurti Lietuvos ateitį, plačiai atidarant duris Kristui.

Šie Tikėjimo metai mus skatina nuolat mąstyti ne tik apie kitų nuveiktus meilės darbus, bet ir apie tai, kaip mes patys vykdome meilės įstatymą. Tikėjimas yra gyvas ir auga tik atliekant meilės darbus, nors jie būtų ir labai maži. Dievo akyse didelės vertės yra net pats mažiausias meilės darbas. Tik prisiminkime našlės skatiką, kurį taip labai įvertino Viešpats. Melskimės vieni už kitus, kad tų našlės skatikų būtų pilnas mūsų gyvenimas.

Melskimės, kad minėdami Dariaus ir Girėno žygdarbį ir mes patys mąstytume, ką padovanoti savo Tėvynei ir jos žmonėms. Amen.

Homilija pasakyta Lenkijoje, Ščesino Šv. Jokūbo katedroje, minint Dariaus ir Girėno žūties 80-metį

Netekome ata kun. Kęstučio Trimako

Atkelta iš 1 psl.

1969–1972 m. Čikagos Loyola universitete studijavo psichologiją, apgynė daktaro disertaciją, dirbo kaip klinikinis psichologas ligoninėse, taip pat pastoracinį darbą, redagavo žurnalus (nuo 1960 m. žurnalo „Laiškai lietuviams” viceredaktorius, 1962–1969 m. – vyriausias redaktorius, 1975–1983 m. – žurnalo „Ateitis” vyriausias redaktorius, 1980–1991 m. – vienas žurnalo „Aidai” redaktorių). Nuo 1977 m. bendradarbiavo su Lituanistikos institutu, aktyviai dalyvavo lietuvių išeivijos kultūriniame bei sielovadiniam darbe.

Gyvendamas JAV, K. Trimakas išleido 17 knygų, iš jų – 6 recenzuotas monografijas psichologijos ir teologijos te-

matika. Įvairių šalių mokslo leidiniuose paskelbė apie 100 straipsnių.

Grįžęs į Lietuvą dalyvavo atkuriant Vytauto Didžiojo universitetą (VDU), septyniolika metų dėstė jame ir kituose Lietuvos universitetuose, dvi kadencijas ėjo VDU Senato nario pareigas.

2010 m. už ypatingus nuopelnus atkuriant ir stiprinant Vytauto Didžiojo universitetą ir garsinant Lietuvos vardą JAV kun. prof. dr. Kęstučiui A. Trimakui buvo įteiktos VDU garbės daktaro regalias.

Atsisveikinimas su a. a. kun. prof. dr. K. Trimaku numatomas liepos 27 d. Šv. Antano bažnyčioje Cicero. Tikslėsnė informacija bus pranešta vėliau.

JAV Kongrese užregistruota rezoliucija dėl rugpjūčio 23 d. paskelbimo „Juodojo kaspino diena”

Washington liepos 17 dieną surengtame JAV Komunizmo aukų fondo ir jį remiančių šalių bei etninių bendruomenių susitikime pabrėžta būtinybė labiau atkreipti tarptautinės bendruomenės dėmesį į komunizmo nusikaltimų žmonijai padarinius. Susitikimas surengtas pažymint Pavergtų tautų savaitę, kuri JAV nuo 1953 m. minima trečiąją liepos savaitę.

Lietuvos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis sakė, kad Pavergtų tautų savaitę Šaltojo karo metais padėjo paskleisti Baltijos tautų vardą plačiajame pasaulyje. Ambasadorius paragino įvairioms nuo totalitarinių režimų nukentėjusioms tautoms dirbti išvien, siekiant, kad nukentėjusių žmonių išgyvenimai ir istorijos atsirastų amerikiečių ir kitų tautų mokyklų vadovėliuose.

Pasak Ž. Pavilionio, prie istorinės atminties išsaugojimo prisidėtų ir tai, jei JAV Kongresas priimtų Juodojo kaspino rezoliuciją, pagerbiančią totalitarinių režimų represijų aukas.

JAV Kongreso Atstovų rūmuose tokio pobūdžio rezoliucija pasiūlyta 2013 liepos 16 d. (Rezoliucijos projekto Nr. H.Res.302) **Ambasados info**

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284 Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00. Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.

„Draugo” prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba. Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome prisilikti kopiją.

El. paštas:

redakcija@draugas.org

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Parodos atidarymas. Iš k.: Tarptautinių ryšių ir protokolo departamento darbuotojas A. Spineli, Tarptautinių ryšių ir protokolo departamento direktorė J. Cizner, generalinis konsulas M. Gudynas, Čikagos komisarė ir Aviacijos departamento vadovė Rosemarie S. Andolino, Čikagos miesto tarybos narė Toni Foulkes, LR garbės konsulas S. Balzekas Jr. ir Kevin Glover.

Čikagoje atidaryta S. Dariaus ir S. Girėno transatlantinio skrydžio 80-mečiui skirta paroda

Atkelta iš 1 psl.

Šių metų liepos 18 d. Čikagos Midway tarptautiniame oro uoste vyko iškilmingas S. Dariaus ir S. Girėno transatlantinio skrydžio 80-mečio metinių minėjimas ir parodos „Mes skrisime į Lietuvą“ („We shall fly to Lithuania“) atidarymas.

Amerikos lietuvius, Čikagos miesto pareigūnus, diplomatinio korpuso narius bei žiniasklaidos atstovus į renginį pakvietė LR generalinis konsulas Čikagoje bei Čikagos aviacijos departamentas. Iškilmės prasidėjo Lietuvos ir JAV didvyriais, bet ir išplėtoti jų iniciuotą aviacijos jungtį tarp JAV ir Lietuvos, ne tik didžiuotis Stepono Dariaus į Lietuvą atvežto krepšinio laimėjimais, bet ir toliau populiarinti kitas jo Lietuvoje pradėtas vystyti sporto šakas kaip, pavyzdžiui, beisbolą, ledo ritulį ar boksą. Diplomato nuomone, Dariaus ir Girėno transatlantinio bendradarbiavimo stiprinimo tąsą galime įžvelgti ir veikloje, kuri prisideda prie verslo bei pilietinių iniciatyvų tarp Europos ir JAV stiprinimo. „Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai metu pradėtos derybos tarp ES ir JAV dėl Laisvos prekybos ir investicijų susitarimo taip pat yra tarsi to, 1933 metais moderniomis priemonėmis siekto užmegzti, transatlantinio ryšio tąsa“, – teigė Marijus Gudynas.

Čikagos komisarė ir Aviacijos departamento vadovė Rosemarie S. Andolino didžiavosi lietuviais

lakūnais, gyvenusiais ir garsiajam skrydžiui pasirošusiais Čikagoje, priminė apie jų žygdarbio detales bei džiaugėsi, kad miesto oro uostuose deramai pagerbiamas jų atminimas. Renginio metu taip pat pasisakė Balzeko lietuvių kultūros muziejaus ikūrėjas ir prezidentas Stanley Balzekas, Jr, Čikagos miesto mero Rahm Emanuel sveikinimo laišką perskaitė jo atstovė, merijos Tarptautinių ryšių ir protokolo departamento direktorė Jenny Cizner, buvo perskaityta ir miesto Tarybos priimta rezoliucija, liepą Čikagoje skelbianti Dariaus ir Girėno mėnesiu.

LR generalinis konsulas Marijus Gudynas komisarėi Rosemarie S. Andolino už nuopelnus garsinant Lietuvos vardą įteikė LR Užsienio reikalų ministro skirtą „Lietuvos diplomatijos žvaigždę“. Čikagos miesto tarybos rezoliuciją, skelbiančią liepą Dariaus ir Girėno mėnesiu Čikagoje, inicijavusioms ir Lietuvos paveldą puoselėjančioms seniūnėms Lona Lane ir Tony Foulkes įteikti Lietuvos užsienio reikalų ministro Lino Linkevičiaus padėkos raštai ir vardinės Užsienio reikalų ministerijos dovanos. LR Susisiekimo ministerijos skirtus S. Dariaus ir S. Girėno medalius už nuopelnus Lietuvos civilinei aviacijai generalinis konsulas įteikė Algimantui Bartkui bei John Richard Da-
raškai.

Iškilmingą renginį apvainikavo simbolinė kas-pino perkirpimo ceremonija atidarant S. Dariaus ir S. Girėno transatlantinio skrydžio 80-mečio meti-

LR Susisiekimo ministerijos apdovanojimai „Dariaus ir Girėno medaliai“ įteikiami J. Da-
raškai ir A. Bartkui.

Lietuvos Užsienio reikalų ministro apdovanojimą – „Lietu-
vos diplomatijos žvaigždę“ priima Čikagos komisarė ir Avia-
cijos departamento vadovė Rosemarie S. Andolino.

S. Dariaus ir S. Girėno transatlantinio skrydžio 80-mečiui skirta paroda.

nių proga parengtą parodą. Projektas, kuris taip pat yra ir Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai renginių ciklo dalis, įgyvendintas bendradarbiaujant LR generaliniam konsulatui Čikagoje, Vytauto Didžiojo karo muziejui ir Balzeko lietuvių kultūros muziejui, jį parėmė Lietuvos užsienio rei-
kalų ministerija. Paroda „Mes skrisime į Lietuvą“ Midway oro uoste, kasmet aptarnaujančiame apie 20 milijonų keleivių, bus eksponuojama iki rugpjūčio mėnesio vidurio. Iš ten rugpjūčio 19 d. ji bus per-
kelta į vieną didžiausių pasaulio oro uostų – O'Hare tarptautinį oro uostą, aptarnaujančią daugiau nei 67 milijonus keleivių kiekvienais metais. Po to parodą planuojama pristatyti ir kituose Šiaurės Amerikos miestuose.

LR generalinis konsulas nuoširdžiai dėkoja vi-
siems prisidėjusiems prie iškilmingo renginio, pa-
gerbiančio mūsų tautos didvyrių žygdarbį ir atmi-
nimą, surengimo ir įgyvendinimo.

LR gen konsulato info

IŠ MŪSŲ ISTORIJS

Vieno gyvenimo vingiais (2)

Beveik istorinis detektyvas

Pradžia – „Draugas“, 2013 m. liepos 13 d.

ERNESTAS LUKOŠEVIČIUS

1936 m. LR konsulas Antanas Kalvaitis baigia savo labai įdomią misiją Čikagoje ir, ilgam palikęs prisiminimų pėdsaką Čikagos lietuvių gyvenime, išvyksta į Kauną – į Laikinąją sostinę. Padirbęs Lietuvos Užsienio reikalų ministerijoje, jis paskiriamas į LR konsulatą Tilžėje – į kitą Nemuno pusę, į Mažąją Lietuvą. Čia jis susipažįsta su Vydūnu Jogamastu, kitais iškiliais lietuvininkais, bet taip pat susiduria su vokiškųjų nacionalsocialistų vedama politika, mato pragaištingą jų veiklą.

Paribyje

Gyvenimas šiam neeiliniam žmogui skyrė didelių ir atsakingų išbandymų. Ar daug kas žino, kad Lietuvai praradus Klaipėdą ir Klaipėdos kraštą, 1939–1940 metais čia veikė LR generalinis konsulas? Ir kaip bebūtų keista, vieninteliu, t. y. pirmuoju ir paskutiniu LR generaliniu konsulu Klaipėdoje buvo ne kas kitas, o Antanas Kalvaitis. Čia diplomatinė našta, užgulusi mūsų herojaus pečius, buvo gal net sunkesnė nei Čikagoje. Apie šį permainingą laikotarpį reikėtų parašyti atskirą straipsnį, o gal išleisti ir knygą. Išskirsime tik vieną to meto diplomatinės veiklos aspektą Klaipėdos krašte – tai pilietybės problema nacių okupuotoje Klaipėdoje.

Iš Klaipėdos krašto masiškai traukėsi lietuviai, Klaipėdos krašto žydai, kiti nacistine aneksija nepatenkinti asmenys. Žydų bendruomenė iki okupacijos čia buvo dar gana gausi – turėjo apie 7,000 narių, kas sudarė apie 14 proc. Klaipėdos miesto gyventojų. Kiek iš jų pasinaudojo LR generalinio konsulato pagalba ir išvyko į Lietuvą su lietuviškais pasais ir dokumentais? Ar teikė kokią pagalbą LR konsulas Klaipėdoje, vadovaujamas gen. konsulo A. Kalvaičio? Kad visa tai sužinotume, mūsų laukia didelis darbas. Akivaizdu – tai, kad Klaipėdos krašto žydai puikiai jautė padėtį, žinojo, kas vyksta nacistinėje Vokietijoje, žinojo, kas jų laukia užėmus Klaipėdą naciams ir suprato, kad jie turėjo vienintelę galimybę, vienintelį legalaus išsigelbėjimo kelią, o tas gyvybės kelias juos vedė į LR konsulatą pas konsulą A. Kalvaitį.

LR neteikė jokių apribojimų Klaipėdos krašto gyventojams, norintiems turėti LR pilietybę – piliečiais galėjo būti ir lietuviai, ir vokiečiai, ir žydai. Bet reikėjo pereiti griežtą vokiečių administracijos kontrolę, kuri labai akylai žiūrėjo, kas ir kodėl nori sugrįžti į Lietuvą, tam darydama nemažas kliūtis. Iki 1939 m. gegužės 1 d. iš Klaipėdos krašto į Lietuvą pasitraukė 10,231 Klaipėdos krašto gyventojas, iš jų 8,924 lietuviai, 1,307 žydai (neaišku, ar jie pasitraukė su LR pasais, ar buvo pabėgėliai). Lietuvos Respublika 1939–1940 m. iš Klaipėdos krašto atbėgusiems žydams išduodavo leidimus. Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui žydai, turintys leidimus ir pabėgę iš Klaipėdos krašto, Kaune (Japonijos konsulate) galėjo prašyti vizos. Žinome, kad Japonijos konsulas Chiunė Sugihara išgelbėjo apie 6,000 žydų, išduodamas jiems išvykimo vizas. Daugiausia vizos padėjo išsigelbėti Lenkijos žydams, bet galbūt buvo išsigelbėjusių ir iš Klaipėdos krašto, bet tai jau kita tema. O kol kas bandykime įminti antrąją mūsų pasakojimo mįslę, kuri glūdi Šv. Kazimiero kapinėse, Oak Lawn, Čikagoje.

Ir vėl atbloškias į Čikagą

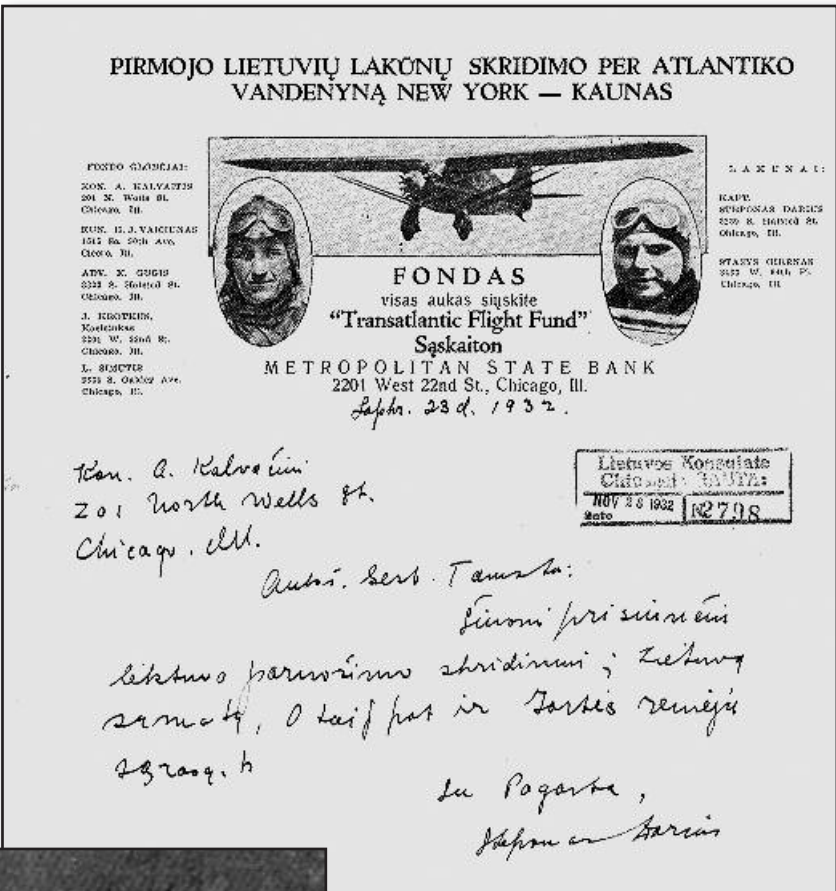
1940 m. Sovietų Sąjunga okupuoja nepriklausomą Lietuvą, Generalinis konsulas Klaipėdoje uždaromas, konsulas A. Kalvaitis priverstas nu-

traukti darbą. Jis atsisako paklusti naujam režimui („Sovietams aš netarnausiu!“). Karo metu jo pėdsakai dingsta kažkur Vokietijoje. Žinoma, kad Berlyne jis padeda pabėgėliams, dalyvauja lietuviškoje veikloje. Po karo (1945 m.) persikelia į Miuncheną, ten išrenkamas Lietuvių sąjungos Miunchen apygardos pirmininku (šias pareigas eina iki 1949 m.). Darbuojasi Tremtinių centro valdyboje, būdamas IRO ryšininku, daug padeda įvairių tautų pabėgėliams. Savo gyvenimą pajvairina grodamas pianinu ir vargyninkaudamas lietuviškose pamaldose – juk buvęs diplomatas yra ir diplomuotas muzikas, baigęs mokslus geriausiose Italijos ir Ispanijos muzikos akade-

mijose.

Pokario audros buvusį diplomata, o dabar tik eilinį pabėgėlį su daktaro laipsniu, atveda į tolimą, bet jam gerai pažįstamą ir širdžiai artimą užatlantę. 1949 m. liepos 15 d. A. Kalvaitis atvyksta į Čikagą, kurioje diplomatinėje jaunystėje jam teko darbuotis (simboliška, kad būtent tą dieną S. Darius ir S. Girėnas išskrido į Lietuvą). Kas galėjo pagaltvoti – diplomatas, teisės mokslų daktaras, keletos žymių Vakarų Europos universitetų absolventas, žmogus – laisvai kalbantis ir rašantis 5 skirtingomis užsienio kalbomis – tampa pabėgėliu, be tėvynės ir namų. Tokių daug – pasakysite. Taip, bet... Apie antrąją A. Kalvaičio „kadenciją“ Čikagoje žinoma nedaug. Apie tai užklaustas LR gen. garbės konsulas Vaclovas Kleiza sakė, kad su konsulu A. Kalvaičiu nebuvo artimai pažįstamas, matėsi gal porą kartų, bet puikiai žinojo, kad jis yra buvęs ikikarinis LR kon-

Lakūno Stepono Dariaus laiškas Lietuvos Respublikos konsului Antanui Kalvaičiui. 1933 m. lapkričio 23 d.

LR generalinis konsulas Antanas Kalvaitis su bendradarbėmis. Čikaga, 1929. Archyvinės nuotr.

sulas Čikagoje. Su juo jį supažindino garbės generalinė konsulė Juzė Daužvardienė. V. Kleizos nuomone, A. Kalvaitis buvo labai taktiškas, inteligentiškas, aukštos erudicijos žmogus, mažakalbis, nesikišo į lietuviškas peripetijas ir rietenas, stovėjo visa galva aukščiau, daugiau dėmesio skyrė muzikavimui, taip pat dalyvavo Tautinės sąjungos ir Neolitanų veikloje. Laidojant velionį diplomata A. Kalvaitį garbės konsulas V. Kleiza Petkaus laidojimo namuose pasakė išskirtinę kalbą. Jis apžvelgė konsulo nueitą sudėtingą gyvenimo kelią, kaip LR diplomatas atidavė buvusiam kolegai deramą pagarbą jo artimiesiems ir žmonai Bronei Kalvaitienei. Buvo gautos ir perskaitytos užuojautos nuo Lietuvos egzilinės diplomatijos vado dr. S. A. Bačkio, Stasio Lozoraičio jn. – Lietuvos atstovo ir reikalų patikėtinio JAV. Ar buvo pareikšta užuojauta nuo atsikūrusios LR URM – garbės konsulas neatsimena.

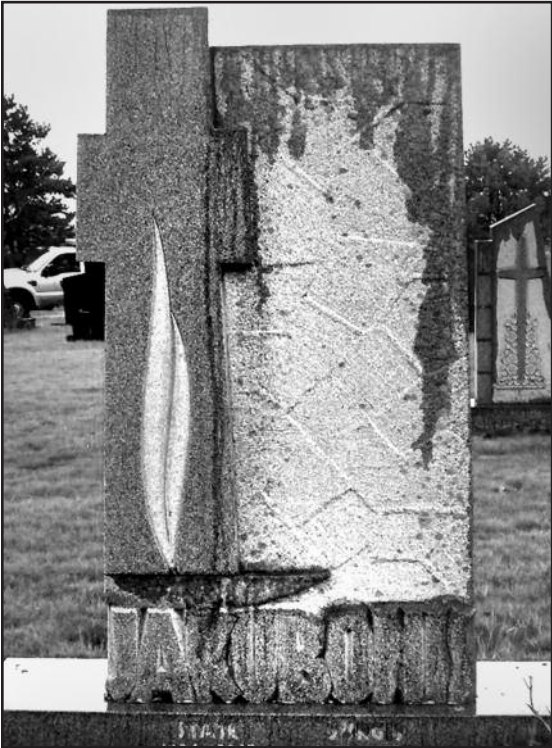
Norėdamas sužinoti, kur mūsų herojus mirė, kur jis palaidotas – kreipiausi į Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios administratorių kun. Jau-nių Kelpšą – šioje parapijoje A. Kalvaitis vargoninkavo, taigi čia jo buvota, dirbta. Kunigas suranda 1991 m. mirčių registro knygą: Antanas Kalvaitis mirė 1991 m. rugpjūčio 4 d., jam buvo suteikti visi sakramentai, palaidotas rugpjūčio 8 d. Laidojimo direktorius – D. Petkus. Paskutinis gyvenamasis adresas – 6801 S. Washtenaw St., Chicago, IL 60629 (prie pat bažnyčios). Mirė sulaukęs 96 metų. Artimųjų skiltyje įrašytas Bronės vardas. Kas ji – žmona, dukra, gyvenimo draugė? Kunigas ne visažinis... Palinki gero kelio ir sako, kad mirusiojo kapą Šv. Kazimiero kapinėse pagal šiuos duomenis nesunkiai galima bus surasti. Kartais gyvenime daug ką nulemia nuojauta..., kartais mes ja net vadovaujamės. Vieną šaltą ir lietingą balandžio dieną, sugal-

vojau apsilankyti Šv. Kazimiero kapinėse, surasti konsulo A. Kalvaičio kapą. Kažkas man kuždėjo, kad dar ne viskas žinoma, ne viskas pasakyta. Tos keistos nuojautos vedamas paskambinau savo bičiuliui operatoriui Robertui Monkevičiui: „Robertai, važiuojam į kapines, pasiimk aparatūrą“. „Tau su galva negerai? – paklausė mano bičiulis. Mat buvo ankstyvas rytas. „Gera, gerai – važiuojam“...

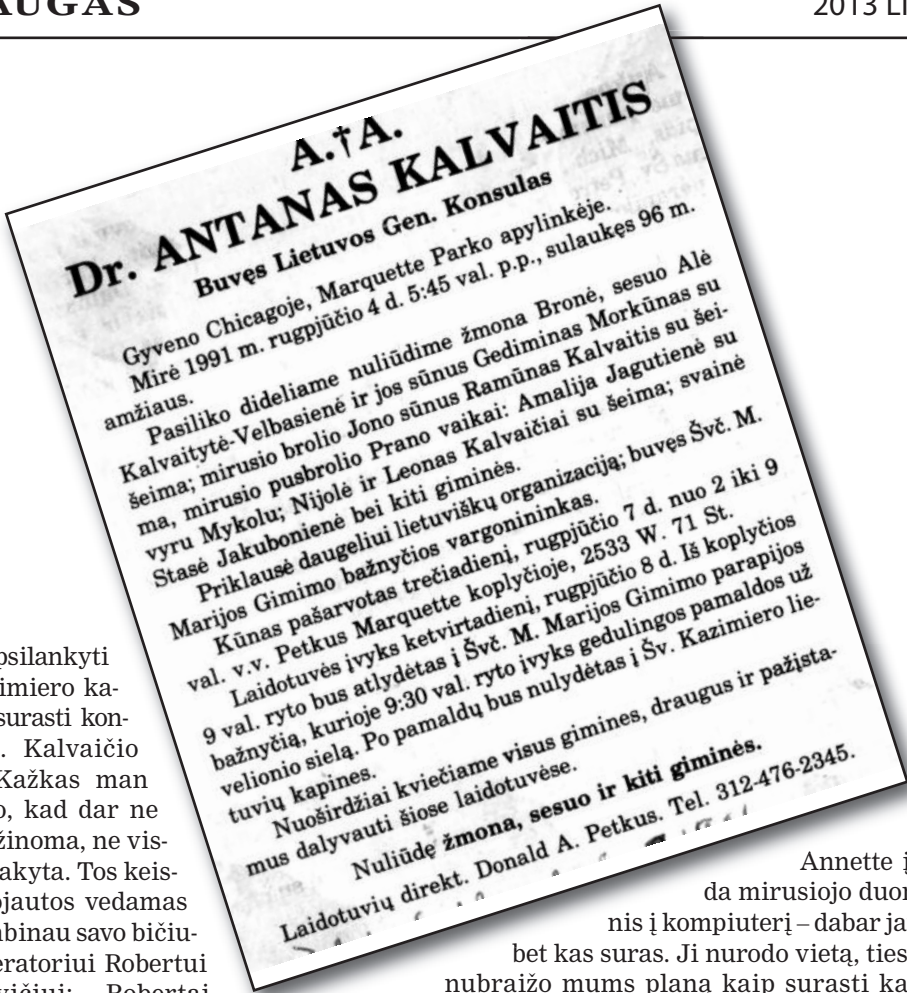
Paminklo paieška

Šv. Kazimiero kapinės (4401 W. 111th Street, Chicago, IL), darganotas 2013 m. balandžio 18 d. rytmetis. Su Robertu praveriame kapinių raštinės duris, įvedame bažnyčioje gautus mirusiojo duomenis į kompiuterį. Tokio mirusiojo kompiuteryje nėra. Bandau dar ir dar kartą – nėra. Tada kreipiamės į kapinių raštinės darbuotoją Annette M. (Gerger) Palubin. Ji sutinka mums padėti ir, pasiėmusi iš mūsų dokumentus, kažkur pradingsta. Laukiame. Po pusvalandžio pasirodo nešina sudūlėjusia kortele iš kapinių archyvo. „Viskas tvarkoje, jūsų mirusysis atsirado, paprasčiausiai jo kapavietės po palaidojimo 1991 metais niekas neieškojo – paaiškina. – Tada dar neveikė kompiuterinė paieška. Būtų kas ieškojęs iki jūsų, būtumėt tuoj pat kompiuteryje suradę“, – pridūrė ji.

Nejaugi mes pirmieji? Nejaugi niekas iki mūsų neieškojo ir nesidomėjo, net per Vėlines ant šio tikrai daug Lietuvai nusi-pelnusio žmogaus kapo žvakutės neuždegė? (Tuo tarpu URM garsina savo žygius, pagerbiant užsienyje palaidotų kolegų atminimą – skaityti info dešinėje – E. L.)

Šioje kapavietėje, tik be paminklo, ilsisi konsulas Antanas Kalvaitis ir jo žmona Bronė.
R. Monkevičiaus nuotr.

bet kas suras. Ji nurodo vietą, tiesiog nubraižo mums planą kaip surasti kapavietę. Leidžiamės į paiešką. Atrodo, viskas aišku, bet pagal mums duotus skaičius (7s - 14 - 22 - 70) kapo nerandame. Juk turėtų būti paminklas su iškaltu vardu – Antanas Kalvaitis, tai kur gi jis... Apžiūrinėjame paminklus, net žemėje įkastas paminklines lenteles, bet nieko su šia pavarde nerandame. Nervinasi Robertas, nerimauju aš, o lyja kaip tyčia vis smarkiau ir smarkiau... Iš nevilties puolame prie pasitaikiusio kapuose dirbančio meksikiečio: „Amigo“... Žmogus, pamatęs mūsų iškreiptus veidus, pažiūrėjo į kapinių raštinėje išduotus kapavietę nustatančius skaičius ir atvedė mus į ieškomą vietą. Štai paminklas, bet pavardė – visai kita. Ne, čia ne mūsų mirusysis... Mes ieškome Kalvaičio, o čia – Jakubonis. Čia, sako mums „Amigo“, šioje vietoje, iš kairės pusės ilsis jūsų ieškomas numeris. Taip, taip – numeris, nes palaidoto žmogaus pavardė nenurodyta. Negali būti, galvoju, čia kažkas ne taip – toks žmogus bevardžiame kape, be jokio užrašo... Net šunims ir katėms JAV geri šeimnininkai pastato paminklus, o čia – diplomatas, su kelių universitetų diplomais, garbingas ir nusipelnęs žmogus, Dariaus ir Girėno žygio rėmėjas ir organizatorius, Neolitanas, muzikas, vargonininkas...

Grijtame atgal į raštinę. Viliamės, kad Annette viską paaiškins, išsklaidys abejones, nuramins lietuvaičius, be reikalo keliančius triukšmą? Annette mus pasitiko nustebusiu žvilgsniu ir paaiškino, kad taip, tame neįvardintame kape (grave 10s lot 14, block 22, section 70), be jokių garbingojo mirusiojo inicialų guli jis ir niekas kitas – Antanas Kalvaitis. Klausiu kapinių valdininkės – gal galime ištaisyti klaidą, gal galime ką nors padaryti! Annette klausia: „Kas jūs mirusiajam, jis jūsų giminaitis, dėdė?“ Taip, – net nepagalvojęs ištariau tą lemtingą žodį, – „dėdė“. Dėdė Antanas, kuris ilgą laiką išimins ir dar ilgai lydės mane šioje keistoje istorijoje. Kapinių valdininkė, staiga apsireiškusiam dėdės Antano giminaičiui, pranešė, kiek kainuoja iškalti raidės ant paminklo (viena raidė – 11 dol., visi mirusiojo inicialai – 264 dol.), paaiškino, kaip tai daroma teisiškai, nurodė, kad savivaliauti negalima ir Jakubonio paminklo liesti be jo artimųjų sutikimo nevalia. Taip pat pasakė moters vardą, kuri vykdė Jakubonio laidojimo įsipareigojimus – Nijolė. Iš kapinių išėjome dar labiau sujauktomis galvomis. „Kas galėjo pagalvoti, – tiesiog puikus scenarijus filmui“, – tarė Robertas. Filmui – galbūt – pagalvojau, – bet kaip su žmogiška pagarba ir atmintimi?

Bus daugiau

2012 m. lapkričio 2 d. URM pranešimas

Artėjant Vėlinėms Lietuvos diplomatai pagerbia užsienyje palaidotų kolegų atminimą

Artėjant Visų šventųjų dienai ir Vėlinėms Lietuvos diplomatai aplanko užsienyje palaidotų kolegų kapus ir pagerbia iškilių Tėvynei dirbusių lietuvių atminimą. Lietuvos ambasados Londone darbuotojai aplankė Šv. Patriko kapinėse palaidotų nusipelnusių diplomatų Broniaus Kazio Balučio ir Vinco Balicko amžinojo poilsio vietas, uždegė žvakeles čia pat palaidotiems lietuvių kunigams Kazimierui Aloyzui Matulaičiui ir Aleksandrui Gerybai. B. K. Balutis Užsienio reikalų ministerijoje dirbti pradėjo 1920 metais, po aštuonerių metų buvo paskirtas Lietuvos nepaprastuoju pasiuntiniu ir įgaliotuoju ministru JAV, nuo 1934 m. iki pat mirties ėjo šias pareigas Olandijoje ir Didžiojoje Britanijoje. Atstovaudamas Lietuvai diplomatas nepaliaujamai siekė išsaugoti pasiuntinybę Londone, tarpininkavo tarp Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto (VLIK) ir diplomatinės tarnybos derinant politinius veiksmus, aktyviai dalyvavo Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės veikloje.

(...) Visų šventųjų dieną Lietuvos diplomatinė atstovybė bei lietuvių bendruomenių JAV atstovai aplankė šioje šalyje palaidotų Lietuvos politikų, diplomatų, tautinio judėjimo aktyvistų amžinojo poilsio vietas. Lietuvos ambasados Washington, generalinių konsulatų New York ir Čikagoje darbuotojai, garbės konsulai Los Angeles, Cleveland ir kitose vietovėse lankė Prezidento Antano Smetonos, Nepriklausomybės akto signataro Mykolo Biržiškos, II Seimo vicepirmininkės Magdalenos Galdikienės, tautinio atgimimo veikėjo Jono Šliūpo, ambasadorių Povilo Žadeikio, Vaclovo Sidzikausko bei kitų iškilių Jungtinėse Valstijose palaidotų Lietuvos asmenybių kapus. V. Sidzikauskas Lietuvos diplomatinėje tarnyboje dirbo nuo 1919 metų, buvo paskirtas į Lietuvos atstovybes Šveicarijoje, Vokietijoje, Austrijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Olandijoje, šalia pagrindinių pareigų 1920–1934 metais su pertraukomis buvo Lietuvos atstovas prie Tautų Sąjungos, 1931–1932 metais – Lietuvos atstovas Nuolatiniaame tarptautiniame teisingumo tribunole Hagoje. Nuo 1950 metų, persikėlęs į JAV, aktyviai veikė Lietuvos išlaisvinimo organizacijose – buvo VLIK užsienio delegatūros narys, vėliau – jos pirmininkas, Lietuvos laivės komiteto pirmininkas, Lietuvos delegacijos Pavergtųjų Europos tautų seime pirmininkas, vėliau – šio Seimo pirmininkas. Lietuvos ambasada JAV taip pat pagerbė buvusio Lietuvos ambasadoriaus JAV Voldemaro Čarneckio atminimą. 1942 metais lapkričio 4 dieną buvo sušaudyti aštuoni tarpukario Lietuvos ministrai, tarp jų ir buvęs Lietuvos užsienio reikalų ministras V. Čarneckis. Šiai sukakčiai paminėti ambasadoje buvo atidengta visų JAV rezidavusių Lietuvos diplomatinė atstovų fotogalerija.

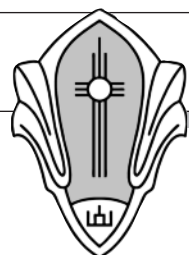
JAPONIJOS PIETUOSE – PARODA APIE „GYVYBĖS VIZAS“ KAUNE IŠDAVINĖJUSĮ CHIUNE SUGIHARA

Pietų Japonijos Fukuokos miesto Azijos menų muziejuje liepos 11–16 dienomis vyko Lietuvos ambasados Tokijuje remta archyvinų dokumentų ir nuotraukų paroda apie tūkstančių žydų gyvybes 1939–1940 metais Kaune išgelbėjusį japonų konsulą Chiune Sugihara. Lietuvos ambasadorius Tokijuje Egidijus Meilūnas sveikindamas parodos rengėjus ir lankytojus pabrėžė, kad Ch. Sugiharos žygdarbis vertintinas kaip aukščiausia žmogiško solidarumo išraiška, o ši paroda – puiki galimybė supažindinti jaunąją kartą su jo žygdarbiu ir gyvenimo istorija.

Parodoje pristatytos nuotraukos ir dokumentai, iliustruojantys legendinio japonų diplomato gyvenimą, asmenybę ir darbą Kaune. Jos eksponavimo metu Pietų Japonijoje taip pat organizuotos įvairios paskaitos bei diskusijos šia tematika. Parodą surengė organizacija „Chiunė Sugihara. Gyvenimo vizos“, parėmė Lietuvos, Izraelio ir Lenkijos ambasados Japonijoje.

URM info

IŠ ATEITININKŲ GYVENIMO

Redaktorė Vida Kuprytė • El. paštas: draugasateitis@gmail.com

Mįslė – Bręsdama jaunėja. Kas tai?

Atsakymas: Sendraugių stovykla-2!

Rita Bieliauskienė

Šią vasarą Sendraugių stovykla – 2, kuri įvyko birželio 23–30 d. Dainavos stovyklavietėje, paminėjo savo penkerių metų jubiliejų. Stovyklos tema – „Būk principingas“ – patvirtino stovyklos subrendimą. Penkmečio proga nutarėme šalia stovyklos linksmybių, geriau susipažinti ir giliau panagrinėti ateitininkų penkis principus.

Ši stovykla jau išsiskirio tarp ateitininkų. Kasmet ji organizatorių entuziastingai ruošiamą, o stovyklautojų laukiamą. Šiais metais stovyklavo 32 šeimos, iš jų aštuonios buvo naujos. Iš viso buvo daugiau nei 120 stovyklautojų, tarp jų net 56 vaikai, kurių vidutinis amžius, aišku, penkeri metukai. Pradėjo veikti ir pipirų ratelis jauniausiems stovyklautojams. Jame dalyvavo 12 mažiučių nuo 4 mėnesių iki 3 metų amžiaus.

Stovykla prasidėjo sekmadienį šv. Mišiomis po didžiuoju ažuolu. Džiaugėmės, kad atvyko kun. Gediminas Keršys iš Čikagos. Jo pakili nuotaika uždegė stovyklautojus ir tuo dvasiniu entuziazmu jie gyveno per visą stovyklavimo laikotarpį. Per Mišias stovyklautojai išmoko naują giesmę – „Sveika, o Marija“, kuriai stovyklos vadovai pritarė gitaromis ir smuikais.

Paskaitos

Kas dieną, kol vaikai užsiėmė darbeliais ir žaidimais, suaugę stovyklautojai klausėsi paskaitų. O tos paskaitos buvo tiek įdomios, kad jos nesibaigėdavo paskaitininko paskutiniu ištartu žodžiu, bet visą dieną tęsėsi temos aptarimas privačiuose pokalbiuose.

Pirmadienį atvyko Dainė Quinn ir pristatė „Ateitininkiją 101“. Tai lyg pradinis universiteto kursas apie ateitininkiją, jos istoriją ir pasaulėžiūrą.

Antradienį atvyko rašytojas Algis Rukšėnas, neseniai išleidęs savo knygos „Day of Shame“ vertimą į lietuvių kalbą – „Gėdos diena“. Jis skaitė paskaitą „Simo Kudirkos šuolis į laisvę: Pasekmės po 43 metų“. Stovyklautojai vakarą prieš paskaitą galėjo peržiūrėti filmą „The Defection of Simas Kudirka“. Send-

5 metai, 5 nauji stovyklautojai: Iš k.: Viktorija (Sušinskaitė) Tijūnėlienė su Indraja, Monika (Gylytė) Žukauskienė su Aiva, Vika (Gylytė) Bursua su Luku, Gaja (Bublytė) Milevičienė su Nojum ir Lina (Sidrytė) Nealon su Eila.

Vijos Sidrytės-Reed nuotr.

Vieni iš žvejybos konkurso laimėtojų – Preston Bell su pusbroliu Luku Milevičiumi.

Manto Motekaičio nuotr.

Kairėje – stovyklos ženklas.

raugius ši paskaita labai sudomino, nes buvo atskleistos Simo Kudirkos bylos detalės.

Trečiadienį dalyvavome ses. Ignės Marijošiū-

tės pokalbyje: „Tai kas, kad nežinojau, kad Tikėjimo metai!“ Kaip visuomet, ses. Ignės iššaukiančios mintys vertė visus pagalvoti apie savo tikėjimą ir ryšį su Bažnyčia. Mes buvome labai dėkingi, kad seselė Ignė savo paskaitą pakartojo anglų kalba lietuviškai nekalbantiems tėveliams.

Ketvirtadienį dr. Jonas Juozėvičius pristatė temą, „Prezidentas Aleksandras Stulginskis – Lietuvos ir dainuojančios revoliucijos alegorija“. Dr. Juozėvičius kalbėjo apie savo senelio prez. Stulginskio jaunystę ir brendimą istoriniame kontekste.

Penktadienį atvyko Laima Šalčiuvienė ir savo paskaitoje „Tarnaujantys šviesuoliai, šviesos teikėjai“ aptarė vadovavimo rūšis. Paskaitininkė apibūdino įvairius vadovo bruožus. Tarpusavyje vyko labai gyvos diskusijos apie gerą, efektingą vadovavimą.

Užsiėmimo būreliai

Per laisvalaikį vyko įvairūs užsiėmimo būreliai. Rima Ješmantaitė-Tessman mokė kaip verti šaudinukus, Vytautas Sasnauskas vedė visų laukiamą kulinarijos pamoką – šiais metais kepėme prancūziškus blynelius su įvairiais įdariais, o Vidas Barzdukas išsamiai apibūdino savo internetinio filmo projektą „Aiden 5“. Net 16 stovyklautojų entuziastingai rašė stovyklos diktantą! Lina Jameikienė ir Egidijus Dicevičius subūrė stovyklos chorelį ir jam vadovavo. Asta Čuplinskienė vedė kasdieninį rožinį. Moderuojant Dainei Quinn, tėveliai diskutavo apie lietuvių kalbos mokymąsi bei kalbos vartojimą namuose. Visi labai atvirai kalbėjo, kaip svarbu yra išlaikyti lietuvių kalbą, ir kokie sunkumai kyla, kai vienas iš tėvų yra nelietuvis. Susibūrė ir ateitininkų ideologijos būrelis – septynios ateitininkės stovyklos metu pasiryžo pereiti Sendraugių ateitininkų sąjungos paruoštą įžodžio programą. Apie jų pasiekimus bus parašyta kitame „Iš Ateitininkų gyvenime“ skyriuje.

Nukelta į 15 psl.

Daugiau stovyklos nuotraukų matysite „Facebook“ tinklalapyje, įrašę: „Sendraugiai 2“

Vakaro malda stovykloje.

Manto Motekaičio nuotr.

LIETUVA IR PASAULIS

TVF vadovė remia Lietuvos siekį įsivesti eurą ir ragina tęsti reformas

Ch. Lagarde.

A. Ufarto nuotr.

Vilnius (BNS) – Vilniuje pirmą kartą viešinti Tarptautinio valiutos fondo vadovė Christine Lagarde liepos 18 d. pareiškė remianti Lietuvos siekį įsivesti eurą ir paragino toliau laikytis atsakingos fiskalinės politikos, stengtis pritraukti investicijų ir vykdyti struktūrines reformas. Ch. Lagarde sakė, kad įstojimas į euro zoną 2015 m. padėtų sumažinti skolinimosi išlaidas ir užtikrintų didesnę stabilumą. Jos teigimu, su dabartiniu valiutų valdybos modeliu Lietuvai tai-

komi tam tikri suvaržymai, bet ji negauna visos valiutos erdvės naudos, kurią turėtų, jei įstotų į euro zoną. Pirmiausia reikia išlaikyti sunkų darbą ir gerus rezultatus, kurie buvo pasiekti per pastaruosius metus, tai reiškia, kad labai stengiamasi šalį nukreipti stiprios, solidžios, nuspėjamos fiskalinės politikos link. Pasak jos, taip pat reikia siekti didinti investicijas, kad būtų pasiektas iikrizinis laikotarpis. Taip pat yra svarbu užtikrinti, jog investicijos pagerėtų, nes jei palyginsime iikrizinį investicijų lygį ir dabartines investicijas, dar yra ko siekti. Anot jos, taip pat reikia imtis struktūrinių reformų, kurios padėtų didinti produktyvumą ir darbo vietų skaičių. „Mes taip pat manome, kad turi būti tęsiamos struktūrinės reformos, siekiant padidinti produktyvumą, darbo vietų skaičių ir tęstusi augimas. Manau, kai kurie finansų ministro išsakyti teiginiai buvo teisingi. Investuoti į žmones, užtikrinti, kad intelektualus kapitalas, kuris toks brangus Lietuvai, labiau pagausėtų ir būtų labiau išnaudojamas“, – sakė Ch. Lagarde.

Mokytis lietuvių kalbos – iš 24 pasaulio šalių

Kaunas (Bernardinai.lt) – Kaune liepos 22 – rugpjūčio 17 d. susirinks gausus būrys jaunimo iš viso pasaulio, pasiryžęs gilintis į lietuvių kalbos subtilybes. Užsieniečiams skirtus intensyvius Lietuvių kalbos ir kultūros vasaros kursus Vytauto Didžiojo universitetas (VDU) šiemet organizuoja jau penkioliktajį kartą. „Mūsų krašto kalba ir kultūra patraukli ne tik kaimyninių šalių – Latvijos, Estijos, Lenkijos – jaunimui, bet ir tolimesnių šalių žmonėms. Mokytis lietuvių kalbos ir maloniai praleisti mėnesį vasaros kursuose atvyks beveik 70 svečių iš 24 šalių: ne tik Europos, bet ir JAV, Uzbekistano, Gruzijos, Kinijos, Japo-

nijos“, – džiaugėsi Humanitarinių mokslų fakulteto dekanė, kursų vadovė prof. Ineta Dabašinskienė. Anot jos, tai puiki proga pažinti, pabendrauti, pabūti kartu su žmonėmis iš viso pasaulio ir kartu pramokti užsieniečiams egzotiškai skambančią lietuvių kalbą. Prisitaikant prie skirtingų atvykstančiųjų lietuvių kalbos žinių šiemet, kaip ir kiekvieną vasarą, bus organizuojami 4 skirtingų lygių lietuvių kalbos kursai. Šių metų kursai bus ypatingi ir dėl didelio dalyvių skaičiaus. Džiugina tai, kad į kursus beveik kasmet sugrįžta tie, kurie prieš metus ar net kelerius jau mokėsi lietuvių kalbos VDU.

Lietuva ragino užtikrinti žurnalistų saugumą

New Yorks (URM info) – New York liepos 17 d. vykusiuose Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos svarsty-muose apie žurnalistų apsaugą kariniuose konfliktuose Lietuva pabrėžė išskirtinį žiniasklaidos atstovų vaidmenį nušviečiant konfliktus ir ragino veiksmingiau taikyti jų saugumą užtikrinančias tarptautinės teisės normas. „Šiandieniam pasaulyje, kur milijonai civilių konfliktuose yra palikti likimo valiai, persekiojami ir prievartaujami, o pasaulio dėmesys

neretai tampa paskutine jų viltimi išgyventi, veiksmingas kelio nusikaltimams prieš ten dirbančius žurnalistus užkirtimas, deramas tarptautinis atsakas į išpuolius ir nebaudžiamumo mažinimas yra svarbiausia“, – teigė Lietuvos nuolatinė atstovė JT Raimonda Murmokaitė. Ji priminė, kad 2012 m. nužudytų žurnalistų skaičius išaugo beveik 50 proc., tuo tarpu net 9 iš 10 tokių išpuolių autorių lieka nubausti.

Vardas ir pavardė turi būti rašomi lietuviškai

Vilnius (Alkas.lt) – Pareiškėja kreipėsi į teismą ir prašė, kad jos po santuokos, sudarytos užsienyje, įgyta pavardė Lietuvoje išduotame santuokos liudijime būtų įrašyta su „W“ raide. Teismas 2013 m. liepos 17 d. nutartimi pareiškėjos skundą atmetė. Teismas nurodė, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 14 straipsnyje nustatyta, jog valstybinė kalba yra lietuvių kalba. Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba 1991 m. sausio 31 d. priimtu nutarimu nustatė, kad

lietuvių ir nelietuvių tautybių Lietuvos Respublikos piliečių vardai ir pavardės pasuose rašomi lietuviškais rašmenimis. Konstitucinis Teismas, kuris pagal Konstituciją yra įgaliotas spręsti, ar įstatymai ir kiti Seimo aktai neprieštarauja Konstitucijai, 1999 m. spalio 21 d. nutarimu nusprendė, kad toks reglamentavimas, kai visų Lietuvos Respublikos piliečių vardai ir pavardės asmens dokumentuose yra rašomi lietuviškais rašmenimis, neprieštarauja Konstitucijai.

Nuteistas Rusijos veikėjas A. Navalny

A. Navalny teisme.

Scanpix nuotr.

Maskva (BNS) – JAV Rusijos teismas liepos 18 d. skyrė penkerius metus laisvės atėmimo protestų prieš Kremliaus politiką vadovui Aleksejui Navalny, paskelbęs nuosprendį byloje dėl didelio masto lėšų grobstymo, kuri, kaip teigia šis opozicijos veikėjas, buvo politiškai motyvuota. A. Navalny yra vienas iš didžiausių Prezidento Vladimiro Putino kritikų. Tuo tarpu žmogaus teisių gynimo centro „Memorialas“ vadovas Aleksandras Čerkasovas pareiškė, kad A. Navalny yra politinis kalinys. Liepos 17 d. A. Navalny leista dalyvauti rudenį vykšančiuose Maskvos mero rinkimuose. Tačiau tai būtų buvę įmanoma tik tada, jei jis būtų išteisintas. 37 m. advokatas A. Navalny tapo žinomas kaip tinklaraštininkas, kai nuo 2007-ųjų

pradėjo kritiškai vertinti didžiųjų Rusijos susivienijimų verslo praktiką. Užsienyje jis išgarsėjo per protestus dėl prieštaringai vertinamų parlamento rinkimų 2011 m. gruodį ir Prezidento V. Putino perrinkimo 2012-ųjų gegužę. A. Navalny neigė jam pareikštus kaltinimus ir tvirtino, kad tai V. Putino bandymas nutildyti jį. Europos Sąjunga (ES) pareiškė susirūpinimą dėl A. Navalny skirtos penkerių metų laisvės atėmimo bausmės. Bendrijos teigimu, teismas kelia klausimų dėl teisinės valstybės principų Rusijoje, nes jam pateikti kaltinimai teisme nebuvo pagrįsti. JAV ambasadorius Maskvoje Michael McFaul teigė, kad JAV yra labai nusivylusios A. Navalny nuteisimu bei akivaizdžia politine motyvacija šiame teisme.

JAV šnipinėjimas „nulėkė nuo bėgių“

Washington, DC (BNS) – JAV įstatymų leidėjai liepos 17 d. griežtai kritikavo šalies žvalgybos agentūras už teisės į privatumą paminimą ir žadėjo nustatyti ribas vyriausybės teisėms rinkti duomenis apie amerikiečių pokalbius telefonu. Atstovų Rūmų teisės komiteto posėdyje abiejų partijų nariai smerkė aukštus pareigūnus dėl masinio duomenų apie telefoninius pokalbius rinkimo, sakydami, kad tokia praktika peržengia JAV Konstitucijos ribas, taip pat Kongreso priimtus įstatymus. „Manau, kad ši programa teisiniu požiūriu nulėkė nuo bėgių“, – sakė Atstovų Rūmų narė

iš California Zoi Lofgren. Elektroninės žvalgybos programomis ypač susidomėta, kai Edward Snowden paviešino, jog Nacionalinio saugumo agentūra (NSA) renka metaduomenis apie pokalbius telefonu ir stebi veiklą internete, ieškodama įtariamų teroristų. Tačiau aukšti teisingumo ir žvalgybos pareigūnai tvirtino, kad duomenų apie telefoninius pokalbius rinkimą prižiūri slapta teismas, veikiantis pagal Kongreso priimtus teisės aktus. Pasak jų, tokios veiklos vienintelis tikslas – susekti su tarptautiniu teroristų tinklu „al Qaeda“ susijusius kovotojus.

JK vyskupai apgailestauja dėl „gėjų santuokų“

Londonas (Bernardinai.lt) – Liepos 17 d., pritarus karalienei Elzbietai II, Jungtinėje Karalystėje įteisintos vienos lyties santuokos. Manoma, jog pirmosios gėjų vestuvės Anglijoje bei Velse jau galės būti rengiamos 2014 m. viduryje. Anglijos katalikų vyskupai tai pavadino „giluminiu socialiniu pokyčiu“, nepaisančiu vaikų kaip san-

tuokos esmės bei keliančiu riziką religijos laisvei. „Santuoka ištisus šimtmečius viešai buvo pripažįstama kaip stabili institucija, kuri suteikia teisinį pagrindą vyro ir moters santykiams bei rūpintis jų vaikais, bei juos auklėti“, – sakė Anglijos bei Velse vyskupų konferencija.

Rusija neleido įkurti saugomą vandenynų teritoriją

Maskva (BNS) – Rusija neleido Vakarų šalims įkurti didžiausią pasaulyje saugomą vandenynų teritoriją prie Antarktidos krantų. Trijų dienų derybose dalyvavo 24 valstybės ir Europos Sąjunga (ES), priklausančios Antarktidos jūrinių gyvųjų išteklių apsaugos komisijai (CCAMLR), išteig-tai prieš 31 metus prižiūrėti, kad būtų saugoma Pietų vandenyno aplinka ir

tvariai naudojami to regiono ištekliai. JAV žaliųjų organizacijos „Pew Environment“ vadovė Andrea Kavanagh sakė, kad Rusija atsisakė dalyvauti derybose, pareiškusi, jog abejoja CCAMLR teisiniais įgaliojimas steigti tokias zonas. Rusijos delegacijos veiksmai sukėlė pavojų tarptautiniam bendradarbiavimui.

SPORTAS

Pasaulio lietuvių sporto žaidynių įspūdžiai

DAINIUS RUŽEVIČIUS

Pirmąjį liepos mėnesio savaitgalį IX Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse Klaipėdoje viena gausiausių buvo JAV delegacija, kuriai atstovavo net 130 JAV lietuvių, o dar 10 sportininkų mėgėjų atvyko iš Kanados. Nemažai iš jų džiaugėsi žaidynių apdovanojimais ir į namus parsivežė neišdildomus įspūdžius.

Tai – maloni staigmena ne tiktai varžybų organizatoriams, bet ir pačiam JAV lietuvių delegacijos vadovui bei Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos (ŠALFASS) pirmininkui **Laurynui Misevičiui**, kuris Š. Amerikos lietuvių sportiniam judėjimui vadovauja trečią kadenciją.

Tai buvo ketvirtosios Lauryno žaidynės. 1991 m., kai jis dar gyveno Kaune, dalyvavo legendinėse PLSŽ, kurios pirmą kartą vyko Lietuvoje ir dirbo spaudos centre vienu iš vertėjų.

– **Kaip pavyko suburti tokią gausią JAV lietuvių sportinę delegaciją? Ar patenkintas sportininkų pasiekimais?**

– Stanislovas Kavaliauskas subūrė dvi New York lietuvių krepšinio komandas „Geležinis vilkas“. Geriausieji krepšininkai pateko į pirmąją komandą, o antrojoje žaidžia moksleiviai. Krepšininkai ir sudarė didžiausią mūsų delegacijos dalį, jų buvo net 60. Žaidėjus treniravo „Lituanicos“ krepšinio Akademijos treneriai – Aurimas Matulevičius ir vaikų treneris Stepas Žilys, kuris į žaidynes atvežė keturiolikmečių komandą (ji turnyre liko trečia).

Krepšinio trenerės iš New York Rasos Mitrulėvičienės vadovaujama „Rasos“ komanda žaidynėse taip pat iškovojo aukso medalius.

Didelis patriotizmo pavyzdys – legendinė Čikagos „Lituanica“ vyrų krepšinio komanda, kurioje praktiškai jau trečiose žaidynes rungtyniauja tas pats komandos branduolys. Dabar šiems žaidėjams (jau gerokai vyresni nei 30), tačiau jie sugebėjo lygiaverčiai žaisti su visomis kitomis pasaulio lietuvių komandomis ir, negana to, – jau trečią kartą iškovojo PLSŽ čempionų taurę.

Seniausią užjūrio lietuvių atletų klubą – New York LAK deramai atstovavo Deivis Pavasaris, sugebėjęs laimėti visų spalvų apdovanojimus: vienetų bronzą, mišrių dvejetų sidabrą (su kauniute Neringa Valyte), o taip pat vyrų dvejetų auksą (su Laurynu Pakalniškiu iš Gargždų). Senjorių turnyre du bronzos medalius laimėjo ir JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirmininkė Sigita Šimkuvienė-Rosen iš Connecticut.

Na, o baseine be konkurencijos pasirodė Čikagoje gyvenanti 17-metė plaukikė Dovilė Svirupskaitė, sugebėjusi iškovoti visus 3 aukščiausius apdovanojimus – 50 m laisvu stiliumi ir nugara, o taip pat 400 m distancijoje. Nuo jos nedaug atsiliko 13-metė Amilia Nusbaum iš Indiana valstijos, kuri tarp savo bendraamžių geriausią rezultatą parodė 50 m nugara ir peteliške, o taip pat 400 m. laisvu stiliumi.

Kanados atstovams medalius iškovojo pirmąją vietą Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse užėmęs Linas Veselka, Klaipėdoje laimėjęs senjorų (vyresni nei 50 m. amžiaus) biliardo varžybas, o taip pat ŠALFASS teniso sekcijos vadovas Eugenijus Kriškčiūnas iš Toronto, įveikęs visus savo varžovus per 60 m. amžiaus vyrų grupėje lauko teniso pirmenybėse.

– **Ar smagu buvo sugrįžti į Lietuvą?**

– Labai. Man kiekviena kelionė į Lietuvą tarsi užaugina sparnus. Ne veltui sakoma, kad kažko ypatingo laukimas yra nepalyginamai žavesnis, nei pats tas dalykas. Šiandien turbūt negalėčiau palyginti ir atsakyti į klausimą, kas atmintyje įsirėžė labiau – IX Pasaulio lietuvių sporto žaidynių lūkesčiai ar dalyvavimas jose. Ir viena, ir kita prabėgo lyg vaikystę menanti pasaka, o gintarinis uostas Klaipėda šįsyk sužibėjo dar iki šiol neregėtomis spalvomis.

Atsisveikinę su tautiečiais iš viso pasaulio, pa-

Gimtinės išsiilgęs JAV lietuvių sportinės delegacijos vadovas bei ŠALFASS pirmininkas L. Misevičius (viduryje) kartu su Latvijos krepšinio komandos lietuviais – „brailiukais“.

sižadėjome sau ir visiems po 4 metų susitikti Kaune – mieste, kuriam priklausai, kur bebūtum. Man, kaip kauniečiui, ypač malonu, kad kitos, X žaidynės, po ketverių metų bus surengtos Kaune. Manau, kad per tą laiką man nusišypsos laimė sugrįžti į gimtinę ir padėti organizuoti jubiliejinės žaidynės.

Po visą pasaulį labai įdomu pakeliauti, tačiau svarbiausia yra sugrįžti į ten, iš kur esi išėjęs. Lietuvos tikrai nenorėčiau iškeisti į Ameriką, gimtinė man yra svarbiau.

Palikti sportinę veiklą Amerikoje nebus lengva. Kai eilę metų dirbi prie kažkokio projekto ir matai rezultatus, viską mesti ne taip paprasta. Tačiau Amerikoje auga jaunoji sportininkų karta ir, manau, jau dabar yra žmonių, kurie galės mane pakeisti. Svarbu ne tiktai pačiam dirbti, bet ir užsiauginti gerą pamainą, kuri pratęstų pradėtus darbus.

Tvirtai pritariu Jo Ekscelencijos Valdo Adamkaus minčiai, kad PLSŽ privalo vykti tiktai Lietuvoje. Uostamiestyje mums patiko labiau, nei per ankstesniasias žaidynes Vilniuje. Ir ateityje tokias šventes reikėtų organizuoti vis kitame Lietuvos mieste.

JAV atstovavę sportininkai už paramą dalyvaujant PLSŽ dėkingi Lietuvių Fondui, bendrovėms „Dadu New York Ltd.“, „Vyzas and Associates, PC“, „Urban Tech Electric, Inc.“, „AL Interior Design“ (New York), praeityje garsiam krepšininkui, dabartiniam NBA komandos Denver „Nuggets“ generalinio vadovo pavaduotojui Artūriui Karnišovui, kelionių agentūrai www.doleris.com iš Los Angeles, CA bei JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybai.

Kūno kultūros ir sporto departamentas (KKSD) generalinis direktorius Klemensas Rimšelis pasidžiaugė sėkmingomis žaidynėmis, labai gražiu jų atidarymu: „Žaidynės buvo įspūdingos ne tiktai

savo puiku oru ar gražiąja Klaipėda. Jos buvo ypač gražiai organizuotos ir buvo svarbios Lietuvai bei visiems lietuviams, gyvenantiems visuose pasaulio kraštuose. Tie, kurie dalyvavo žaidynėse, tikrai turės ką prisiminti, įspūdžiai bus neišdildomi. Tačiau žaidynės nebūtų tokios gražios, jei ne jų organizatoriai, kurių dėka pasiekti tokie puikūs rezultatai.“

Padėka buvo skirta ir Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungai, kuriai skirtą dovaną priėmė niujorkiečiai tėvas ir sūnus Stanislovas ir Gytis Kavaliauskai. Per Pasaulio lietuvių žaidynes S. Kavaliauskas buvo atsakingas už visas keturias Amerikos lietuvių krepšinio komandas. Buvusiam vilniečiui tai buvo antrosios PLSŽ.

„Mano vadovaujamas New York ‘Geležinis vilkas’ žaidynėse nesublizgėjo. Ji pateko į patį stipriausią pogrupį. Antroji komanda buvo jaunesnė, tačiau ji pasiekė ketvirtfinalį, kur pralaimėjo Klaipėdos ‘Gintaro baldams’. Bet Amerikos lietuvių garbę išgelbėjo Čikagos ‘Lituanica’, tapusi nugalėtoja. Puikiai pasirodė mūsų merginų komanda ‘Rasa’, kuri, kaip ir praėjusias žaidynėse, tapo nugalėtoja.

Labai patiko žaidynės Klaipėdoje, su dideliu malonumu dar kartą žiūrėčiau iškilmingą žaidynių atidarymą, viskas buvo pasakiškai gražu. Įspūdingas buvo ir atsisveikinimo vakaras prie jūros su Virgiu Stakėnu. Visi buvo laimingi, kad galėjo pabūti prie jūros, pasidžiaugti su kitais žaidynių dalyviais“, – sakė Stanislovas Kavaliauskas.

Visos bendruomenės pabrėžė šių sporto žaidynių naudą – ir fizinio aktyvumo, ir ryšių su Lietuva, ir bendruomenių tarpusavio ryšių prasme. Kartu buvo teikiami siūlymai žaidynių organizavimo tobulinimui, ypač pabrėžiant, kaip svarbu įtraukti jaunimą. Kalbėta, jog šios žaidynės skirtos mėgėjų sportui, todėl, siekiant lygiavertės konkurencijos, jose neturėtų dalyvauti profesionalūs sportininkai. Iškelta ir žiemos sporto žaidynių idėja.

Šiomet žaidynėse dalyvavo apie 2,600 sportininkų iš 21 pasaulio valstybės. Dar apie 1,000 dalyvių sudarė treneriai, teisėjai, delegacijų vadovai, savanoriai. Gausiausios užsienio delegacijos atvyko iš Baltarusijos (134), JAV (124), Latvijos (122), Jungtinės Karalystės (74) bei Rusijos (63).

Iš užsienio atvykusių lietuvių sportininkų skaičius siekė 700. Lyginant su ankstesnėmis žaidynėmis šiemet sportininkų buvo 250 daugiau. Dalyvavo 103 delegacijos, iš jų 42 iš užsienio ir 61 iš Lietuvos. Gausiausios delegacijos buvo iš Jungtinių Amerikos Valstijų (130 žmonių), Baltarusijos bei Latvijos.

Dalyviai varžėsi 24 sporto šakose, pradedant populiariausiomis – krepšiniu, futbolu, lengvosios atletikos rungtimis, baigiant netradicinėmis – kėglių, smiginio, riedučių sporto. Varžybos vyko įvairiausiose miesto viešosiose erdvėse, sporto įstaigose. Žaidynėse išdalinta 600 medalių komplektų.

Paskutinę IX pasaulio lietuvių sporto žaidynių dieną vykusiame pasaulio lietuvių sporto forume nutarta tęsti šią svarbią lietuvių vienijančią tradiciją ir kitas žaidynes po ketverių metų – 2017-ai-

Dėl jubiliejinės S. Dariaus ir S. Girėno taurės kovos tinklininkai

S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio per Atlantą 80 metų jubiliejų pažymės ir Čikagos išeivijos lietuvių tinklininkai. Šiemet jie, pagerbdami drąsiuosius lakūnus, jau antrą kartą kovos dėl jų vardo taurės. Dėl šio garbingo trofėjaus sportininkai susigrums liepos 21 d. (sekmadienį) 1 val. p. p. Beverly Shores (Indiana valstija) vyksiančiame paplūdimio tinklinio turnyre.

Po praėjusiais metais sėkmingai vykusių S. Dariaus ir S. Girėno tinklinio taurės varžybų (jose dalyvavo 16 komandų), nutarta šį turnyrą padaryti tradiciniu ir dėl žymių lakūnų taurės pakviesti varžytis visus šios sporto šakos atstovus.

Kiekvienoje komandoje galės rungtyniauti po 4 tinklinio mėgėjus. Juos galės pastiprinti Amerikos lietuvių tinklinio lygoje (ALTL) rungtyniaujantys žaidėjai – kiekviena komanda turės galimybę registruoti ne daugiau kaip po vieną ALTL rungtyniauvusį žaidėją.

Pirmosios varžybos praėjusių metų liepą įvyko Indiana valstijoje prie Michigan ežero esančiame vieninteliame pasaulyje „Lituanicos“ vardo parko paplūdimyje. Čia pat, į Beverly Shores, sportininkai rinksis ir šiemet – jau šį sekmadienį čia vyks antrasis S. Dariaus ir S. Girėno tinklinio taurės turnyras.

Dalyvių registracija dar priimama, o dėl papildomos informacijos teiraukitės tel: 630-455-9999 (Nerijus) arba prieš valandą iki varžybų pradžios. Kviečiame visus tinklinio mėgėjus, vyrus ir moteris, aktyviai dalyvauti žymių Lietuvos lakūnų tinklinio taurės turnyre. Dalyvių patogumui – nuo 12 kelio link varžybų vietos bei automobilių stovėjimo aikštelės ves šį renginį atspindinčios nuorodos.

Šiauliuose – S. Dariaus ir S. Girėno „Lituanica” gabentas laiškas

ROMUALDA URBONAVIČIŪTĖ

Liepos 17-ąją ne tik Lietuvoje, bet ir pasaulyje, kur tik yra lietuvių, minima mūsų garsiųjų lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno žuvimo diena.

Lygiai prie aštuoniasdešimt metų 1933 metų liepos 17-ąją S. Darius ir S. Girėnas, įveikę Atlantą per 37 valandas 11 minučių, nuskridę 6,411 kilometrų lėktuvu „Lituanica”, žuvo lėktuvui nukritus Solдино miške, tuometinės Vokietijos teritorijoje.

Šiuo skrydžiu lakūnai norėjo įrodyti pasauliui, kad Lietuvoje yra aviacija, kaip ir kitose valstybėse, kad įmanoma nutiesti oro tiltą per Atlantą ir operatyviai pristatyti paštą.

Pastarosios S. Dariaus ir S. Girėno misijos vieną iš įrodymų galima atrasti Šiaulių universiteto bibliotekos Jono Šliūpo archyve, kurio darbuotoja vyresnioji bibliotekininkė Alina Šalavėjienė ir pateikia įdomų rašomąją mašinėlę spausdintą ir šiek tiek ranka tobulintą (juodu rašalu sudėlioti „paukščiukai” ant ž, š raidžių ir „nosinės” ant balsių) dokumentą:

Ekscelencija;

Naudojantis tai nepaprasta Transatlantinio Skridimo proga pranešu Tamstai, kad pavestame man Konsulate viskas tvarkoj.

Pasirodžiusi šiomis dienomis vietos lietuvių spaudoj žinutė apie tai, kad Tamsta, pone Ministeri, teiksitės atvykti Pasaulinėn Parodon, padarė gero į vietos lietuvius įspūdžio. Neabejoju, kad Tamstos vizitas sustiprintų vietos išeivijos su Lietuva ryšius.

Prie progos reiškiu mano aukštos pagarbos pareiškimą

A. Kalvaitis
Lietuvos Konsulas Chicagoje
Jo Ekscelencijai
Dr. Dovui Zauniui
Užsienių Reikalų
Ministeriui

A. Šalavėjienė apie tai pasakoja:

Dabar šis dokumentas yra mūsų bibliotekos J. Šliūpo archyve kartu su kitais lietuvių išeivių dokumentais.

Kodėl mes tikri, kad tai tikrai „Lituanica” gabentas laiškas? Todėl, kad jį mums perdavęs Vytautas Šliūpas domėjosi, ar tai originalas, kai 1990 metais J. Šliūpo archyvui jį perdavė Vincė Jonuškaitė-Zaunienė.

V. Šliūpas 1991 metais Jungtinėse Amerikos Valstijose susirado galimą laiško autorių, buvusį konsulą A. Kalvaitį, kuriam tuo metu jau buvo 95 metai, ir nuvykęs pas jį pabandė išsiaiškinti, ar tikrai tai jo siųstas laiškas.

Kaip V. Šliūpas rašo, A. Kalvaitis tuo metu buvo apakęs ir, nors savo laiško pamatyti negalėjo, o protas buvo šviesus, todėl visiškai galima buvo patikėti jo tvirtinimu, jog per lėktuvo „Lituanica” skrydį jis siuntęs keletą laiškų į Lietuvą, tarp jų esą galėjo būti ir laiškas D. Zauniui – savo tiesioginiam viršininkui.

Gaila, kad nėra išlikęs vokas, kuris turėjo būti pažymėtas užrašu „Lituanica”, specialiais skrydžiui skirtais pašto ženklais ir spaudais, nes tokių vokų pavyzdžių galima pamatyti S. Dariui ir S. Girėnui skirtuose leidiniuose.

Tačiau laiško popierius yra būtent tokio for-

mato, koks ir buvo išleistas kartu su minėtais vokais, nes ir jo viršuje yra užrašėlis „Lituanica”.

Taigi, manau, kad tai yra tikras laiškas – vienas iš 983 laiškų, kuriuos į Lietuvą skraidino S. Darius ir S. Girėnas. Jie išliko, nes pašto maišas buvo rastas iškritęs netoli lėktuvo katastrofos vietos ir laišakai pristatyti adresatams.

Kiek domėjausi, ir kiti tada siųsti laišakai buvo tokie proginiai, o ne dalykiniai, kaip ir konsulo A. Kalvačio siųstas ministrui.

Vadimo Simutkino nuotr.

– Ar šis laiškas vienintelis Šiaulių bibliotekos ekspnatas, susijęs su „Lituanica”?

– Tai pagrindinis eksponatas, kurį „Lituanicos” skrydžio 80-mečio proga ir norėjome pristatyti šiauliečiams, nors mūsų bibliotekoje yra ir kitų, daugiau ar mažiau susijusių su „Lituanica”, S. Dariumi ir S. Girėnu.

J. Šliūpo archyve yra Vandos Šliūpienės antros eilės pusbrolio išsaugota S. Dariaus ir S. Girėno įrėmintą nuotrauka, daryta 1933 metais Čikagoje.

Turime ir kitą nedidukę kolekciją – Lietuvos lakūno, tarybiniais metais sušaudyto Červenėje, Juozo Šarausko. Kolekcijoje yra nuotrauka apie S. Dariaus ir S. Girėno kūnų sutikimą aerodrome – minia žmonių.

Yra daug leidinių – albumų, knygų, periodikos – skirtų žymiesiems lakūnams ir „Lituanicai”.

Viliaus Purono fonde radau kelias knygeles: 1935 metais išleistą Juzefos Povilaitytės-Venckūnienės romaną „Lituanica” dar net neišpjaustytais lapais. Tik gaila, nėra pirmos dalies.

Įdomu, kad S. Darius, būdamas tikras sportininkas (jis žaidė krepšinį, boksavosi ir t. t.), yra išleidęs dvi knygeles. Vieną iš jų mes turime – tai „Basketbolo žaidimas (Krepšiasvydis)”, kurią 1926 metais išleido Lietuvos sporto lyga.

Beje, šios knygelės autorius įvardytas – „K. L. vyr. ltn. Darius”.

Turime ir Felikso Vaitkaus, kuris 1935 metais

jau sėkmingai pakartojo „Lituanicos” skrydį, nuotraukos negatyvą, darytą Šiauliuose, Sukilėlių kalnelyje.

Tarp kitko, F. Vaitkus – J. Šliūpo giminaitis. Prašiau V. Šliūpo patikslinti tą giminystės ryšį, bet Vytautas atsakė, kad nieko negalintis pasakyti, tik prisimenantis iš tėvo pasakojimų, jog atskridęs F. Vaitkus tėvą aplankęs Palangoje ir pasisakęs esąs tolimas giminaitis iš motinos pusės.

Ir tai visai tikėtina, nes F. Vaitkaus tėvų šaknys yra Gruzdžiuose, o J. Šliūpo motinos mergautinė pavardė buvo Vaitkutė.

V. Purono fonde ir Retų leidinių skaitykloje yra 1933 metų laikraščių ir tarp jų nėra nė vieno, kuriame nebūtų minimi Darius ir Girėnas. Net „Ūkininko patarėjuje”, kuris atrodytų skirtas visai kitokioms temoms, išspausdintas dviejų puslapių straipsnis apie skrydį, o laikraštyje „Laisvamanis” – užuojauta.

Vadinasi, nesvarbu kokių skirtingų pažiūrų buvo žmonės, tačiau akivaizdu, kad abejingų šiam skrydžiui nebuvo.

– Gal senuose leidiniuose radote daugiau informacijos apie galimas „Lituanicos” katastrofos priežastis?

– Negaliu komentuoti, kokios galėjo būti jų žūties aplinkybės. Versijų buvo ir yra daug.

Sprendžiant iš amžininkų prisiminimų, kai Kaune buvo atliekama pirmoji žuvusiųjų S. Dariaus ir S. Girėno palaikų ekspertizė, S. Dariaus motinai gydytojas pasakęs, kad jei ne vokiečių kulkos, tai jie būtų atskridę į Kauną.

Tačiau praėjus labai nedaug laiko tas pats gydytojas ir kiti ekspertai jau paneigė šią versiją – neva „Lituanica” patyrusi avariją dėl techninio gedimo ar panašiai.

Gali būti, kad techninio gedimo versija atsirado dėl 1933 metų sudėtingos Lietuvos politinės padėties – tiesiog buvo vengiama konflikto su jau Hitlerio valdoma Vokietija.

– Ar būtų S. Darius ir S. Girėnas ir „Lituanica” taip išgarsėję, jei skrydis būtų buvęs sėkmingas?

– Manau, kad tuo metu būtų. Užtenka pažiūrėti į to meto nuotraukas, laikraščius, kad įsitikintume, kaip visi Lietuvoje jų laukė atskrendant – buvo pilnas aerodromas žmonių, o paskui visi taip vieningai gedėjo žuvusiųjų, minios dalyvavo jų laidotuvsėse.

O kiek buvo S. Dariui ir S. Girėnui patatyta paminklų, ne vien Puntukas, išleista pašto ženklų, atminimo medalių, leidinių.

Kita vertus, juk jie Atlantą tai nugalėjo – tik nepasiekė Kauno.

Bet kuriuo atveju, manau, S. Darius ir S. Girėnas būtų išgarsėję. Tik štai kaip būtų buvę sovietiniais metais su jų atminimu – jau kitas reikalas.

Juk buvo Kauno centrinėse kapinėse skirtas mauzoliejus, kuris berods 1964 metais buvo sunaikintas kartu su kapinėmis. Tiesa, ten S. Dariaus ir S. Girėno palaikų nebuvo – 1944 metais jie buvo paslėpti Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto rūsiuose, o 1964 metais perlaidoti Aukštųjų Šančių karių kapinėse.

Nors reikia pripažinti, kad ir tarybiniais laikais į šiuos lakūnus ir jų skrydį požiūris buvo gan, sakyčiau, geranoriškas – apie skrydį sukurti dokumentiniai ir meniniai filmai, jų pavardėmis pavadintos gatvės, leistos knygos, žinoma, su tendencingai sudėliotais akcentais, bet vis dėlto jų buvo.

Šį laišką, kurį parašė Lietuvos konsulas A. Kalvaitis užsienio reikalų ministrui D. Zauniui, 1933 metų liepą iš Čikagos į Lietuvą kaip tik ir gabeno S. Darius ir S. Girėnas lėktuvu „Lituanica”.

„Šiaulių naujienos”

Dėkojame Vytautui Šliūpai, nurodžiusiam šį straipsnį. Pačiu laiku!

„Lituanica” ir komercija

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Reklama (prancūziškai *réclame* nuo lotyniškai *reclamo* – reiškia „rėkiu”) – kaip objektas yra informacija, skirta paveikti potencialius pirkėjus bei vartotojus atlikti įvairius veiksmus, susijusius su prekės ar paslaugos pirkimu ir vartojimu. Reklama – kaip procesas yra žinių, duomenų apie ką nors skleidimas, norint išpopuliarinti, išgarsinti ką nors, padidinti paklausą. Reklamai būdingi bent du požymiai: specialus jos tikslas – skatinti vartoti reklamuojamą dalyką arba vykdyti kitus reklamuotojo užsakymus ir atlygintinumas (už reklamą užsakovas koku nors būdu atsilygina). Reklama dažniausiai būna susijusi su materialine nauda: ja siekiama arba tiesiogiai didinti pelną (plečiant vartojimą, paslaugas), arba tai užsitikrinti ateityje (reklamuojant kompanijos ženklą ar veiklą, t. y. padedant jai įsitvirtinti rinkoje); be to, užsakovas atsilygina ir už reklamos perdavimą.

Šiandien, ryšium su „Lituanicos” skrydžio 80-mečiu, pažvelkime į šį įvykį kiek nebūdingu kampu, t. y., susipažinkime, kaip jis buvo eksploatuojamas komerciškai – ne tik Lietuvoje, bet ir Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Pagal žaidimo taisykles

1934 m. sausio 23 d. Kaune leidžiamame „Mūsų rytojaus” numeryje pasirodė toks pranešimas (kalba netaisyta – R.M.L.):

Dėl daiktų su a. a. Dariaus ir Girėno atvaizdais ir dėl aukų rinkimo

Liet. Aero Klubo pranešimas visuomenei

Visur įprasta žymėti ir populiariainti didieji valstybių ir tautų gyvenimo įvykiai ir nusipelnę žmonės įvairiais atvaizdais, dedamais ir kasdieninio vartojimo daiktuose. Taip, antai, Paryžiuje net autobusų bilietai gražiai puošiami žymiausių Prancūzijos žmonių atvaizdais ir trumputėmis žiniomis apie juos. Tuo būdu piliečiai iš šiaip nevertingo išmesto daikto gauna nuolat prisiminti kilnius savo tėvynės faktus ir žmonės. Ne be to, kad kai kas tą panaudoja ir privatinio biznio reikalam.

Didingą žygį Lietuvos garbei atliko tragingai žuvę transatlantiniai lakūnai a. a. St. Darius ir St. Girėnas. Jų atminimą mūsų visuomenė stengiasi tinkamais būdais pagerbti. To paties kukliai siekia ir firmos bei paskiri asmenys, leisdami apyvartoti įvairius daiktus su a. a. Dariaus ir Girėno arba Lituanikos atvaizdais.

Tai yra natūralu ir girtina. Lietuvos Aero Klubas, pasirėmęs įgaliojimais, kuriuos jam suteikė žuvusiųjų didvyrių giminės, tik daboja, kad vartojamieji atvaizdai, užrašai ir patys daiktai būtų tinkamiau atlikti, ir neprofanuotų visiems mums brangių vardų. Jei kas sumanytojų ryšį su tuo nori turėti ir šio tokio pelno ar sudaryti savo prekei didesnę reklamą, L. Aero Klubas formalinėmis sutartimis išsidera kiek galima didesnę jo kontroliuojamų pajamų nuošimtį Dariaus ir Girėno Fondui, kurio paskirtis yra remti jų vardu didelių mūsų žmonių žygius aeronautikos srity. Geresnei kontrolei tokie daiktai pažymimi Fondo antspaudais ir štapais su nurodytomis kainomis arba duodami platinti asmenims, turintiems specialius įgaliojimus, kuriuose žymimos daiktų kainos.

Kiekvienas pilietis, nusipirkęs tokį atmintinį daiktą, padeda augti ir Fondui. Daiktų pardavėjai bei agentai nėra įgalioti ir neturi teisės imti aukštesnes kainas ar priimti aukas. Apie kiekvieną agentą, kuris to prašytų, reikalautų arba šiaip įkyriai elgtųsi, prašoma tuojau pranešti L. Aero Klubui (Kaunas, Nepriklausomybės aikštė 2. Telef. 30 – 03.

Aukas gali rinkti tik asmenys, turį specialius spausdintus aukų lapus, L.A.K. Pasirašytus ir antspauduotus ir Apskrities Viršininko patvirtintus.

Lietuvos Aero Klubas

S. Dariaus ir S. Girėno biustas, sukurtas skulptoriaus Broniaus Pundziaus.

Aha! Lietuvos Aero Klubas sėkmingai uždėjo liūto leteną ant švarių verslininkų ir nesąžiningų vertelgų. Be Klubo palaiminimo – nepajudėsi. Tik klausimas – kur ir kaip buvo panaudotos įplaukos į Dariaus ir Girėno fondą? Istorija mums šito neatskleidžia.

Garantija – 25 metams

Pirmoji Laikinosios sostinės bendrovė, drąsiai įsisavinusi Dariaus ir Girėno lėktuvo vardą, buvo turbūt nedidelė įmonė, gaminusi rašiklius. „Lituanica” buvo įsikūrusi Daukšos g. 11 ir turėjo net du telefono numerius: 45 – 56 ir 25 – 26. Anot įmonės reklamos, amžinasis „Lituanicos” plunksnakotis („parkeris”) „su tikro aukso karatais turi garantiją 25 metams.” Tokių rašiklių buvo net keturių rūšių. Pradžioje savo skelbimuose įmonė pabrėždavo, jog „nuo kiekvieno plunksnakočio skiriamas nuošimtis Dariaus – Girėno fondui”, tačiau netrukus toks tvirtinimas dingso iš reklamos teksto. Kad patenkintų kiekvieną pirkėją, gamintojas užtikrindavo, jog „neatitinkas rašėjo rankos plunksnakotis 10 dienų laiku nemokamai keičiamas”, o gyvenantiems toliau už Kauno „be jokių rankpinių, išperkamuoju mokesčiu (C.O.D – „cash on delivery” – R.M.L.) siunčiame mūsų kaštais kiekvienam pageidaujama plunksnakotį.” Meistrai per tris dienas ir pataisydavo įvairiausių firmų plunksnakočius. Beje, bendrovė neapsiribojo vien rašiklių gaminimu. Savo rašymo priemonėms gamino ir atitinkamą „Lituanicos” rašalą – buteliukas Nr. „105” kainavo 1,25 lito, o „104” (nepavyko sužinoti, ar tai buvo didesnio tūrio buteliukas, ar kitos spalvos – R.M.L.) – 1,75 lito. Tačiau Daukšos gatvėje bendrovė ilgai neužsibuvo ir netrukus persikėlė į prestižinę Laisvės alėją nr. 37 (iš tikrųjų – pastato kieme). Bet po to jos pėdsakai greitai dingso.

Biustai – kokiam tikslui?

Apie Dariaus ir Girėno biustus mažai ką žinome. Kokia jų paskirtis? Kolega bibliotekininkas,

Alvydas Surblys teigia, jog biustų buvo įvairių: „amerikoniškų” ir Broniaus Pundziaus sukurtas, tiražuotas ne vieną kartą. Vienas iš biusto variantų buvo naudojamas kaip akrobatinio skraidymo varžybų pereinamasis prizas. Kiek jie kainavo, kur jie buvo pardavinėjami, kiek jų buvo pagaminta – spaudos puslapiuose atsakymo nerasta. Tik „Lietuvos sparnuose” 1935 devintajame numeryje buvo išspausdintas kuklus skelbimėlis: „Pirkite L.A.K. išleistus Dariaus ir Girėno metalinius biustus!” Vertėtų prisiminti, jog šio biusto autorius – skulptorius Bronius Pundzius – taip pat iškaltė lakūnų bareljefus Puntuko akmenyje. O aš visada galvojau, jog tai dekoratyvinė puošmena rašomajam stalui ar lentynoms – beveik kaip knygų kampainiai („bookends”).

Apdovanojimai dideliems ponams – ar medaliai liaudžiai?

Petro Jurgėlos knygoje „Sparnuoti lietuviai Darius ir Girėnas” (Čikaga, 1935 m.) 281 puslapyje galima pamatyti dailininkės Domicelės Tarabildienės suprojektuoto medalio iliustraciją „Lituanicos” žygiui atminti, tik be paaiškinimų. Tuometinėje Lietuvos spaudoje apie tai irgi – nei žodelio. Spėjama, jog šis medalis nebuvo pardavinėjamas, o juo buvo apdovanojami Lietuvos lakūnai bei sklandytojai.

Muziejininkės Dalės Naujalienės parengtoje knygutėje „Lituanicos’ skrydžio relikvijos VDKM rinkiniuose” (Kaunas, 2008 m.) 51 puslapyje išspaus-

dinta nuotrauka su užrašu „Segė ir ženkliukas, skirti S. Dariaus ir S. Girėno atminimui įamžinti. JAV, XX a. 4-tojo dešimtmečio antroji pusė“, tačiau tenka abejoti amerikietiška šių daiktų kilme, mat vienas iš jų buvo pavaizduotas „Trimito“ žurnalo 1934 m. balandžio 19 d. numeryje.

Dėmesio
išleido elegantiškai nušlifuosius kišeninius veidrodėlius

Lietuvos Didvyriams, transatlantiniams lakūnams kap. St. Dariaui ir lakūnui St. Girėnui paminėti, Lietuvos Aero Klubui leidus, veidrodžių fabr. „Reflex“ Kaune,

su lakūnų atvaizdais. Įvairių spalvų meniskai su-kombinuoti atvaizdai yra praktiškai įdėti tarpe dviejų stiklinių plokštelių, taip pat iš vienos pusės turima geriausias rūšies šlifuota veidrodėlių, gi iš kitos pusės lakūnų atvaizdus po stiklu.

Reikalaukite visuose kooperatyvuose, galanterijos, kosmetikos, redikiulių parduotuvėse ir knygynuose.

Pagal sudarytą su Liet. Aero Klubu sutartimi šio veidrodėlio kaina pavieniui nustatoma ne brangiau 80 centų. Kooperatyvams ir krautu-vėms žymi nuolaida. Užsakymai ir mažesni pašto siuntiniai pildomi skubiai ir sąžiningai.

VEIDRODŽIŲ FABRIKAS „REFLEX“.
Kaunas, Vilniaus g-vė 33 Nr. Telefonas 472 Nr.

Veidrodėli veidrodėli, kas pasaulyje gražiausias?

Veidrodžių fabrikas „Reflex“ buvo įsikūręs Kaune, Vilniaus gatvėje nr. 33. Įmonės savininkai iš-kart suprato, kaip būtų galima turėti sau naudos, kaip sėkmingai panaudoti „Lituanicos“ skrydį. Susitarė su Lie-tuvos Aero Klubu, ir apyvartoje pa-sirodė kišeniniai veidrodėliai su Dariaus ir Girėno atvaizdais. Buvo nustatyta kaina – par-duoti šiuos veidrodėlius ne brangiau kaip po 80 centų. 1933 m. gruodį leidiniuose „Šiaurės Lietuva“, „Sėkmadienis“, „Mū-sų Vilnius“ pasirodė suvenyri-nių veidrodėlių skelbimai. Deja, šis daikčiukas (reikia ma-nyti, išleistas gana mažu tiražu) neišliko nei muziejaus fonduose, nei privačių kolekcininkų rankose. Kaip jis atrodė, galima spręsti tik iš skelbimų senuose periodiniuose leidiniuose. Įdomu, kad tiek rašiklių įmonė „Lituanica“, tiek ir veidrodėlių fab-rikas „Reflex“ ilgai savo veiklos netęsė, jų pėdsakų jau nėra nei 1934 m. „Lietuvos telefonų abonentų są-raše“, nei 1934–1935 m. „Informacinėje knygoje“.

Saldus, deja, ne pats skrydis – saldainiai

Graži, nuspalvinta metalinė dėžutė su Dariaus ir Girėno prie „Lituanicos“ lėktuvo piešiniu. Nenuostabu, kad toks daiktas galėjo užsilikti dau-gelio jūsų mamos ar močiutės namuose. Dažnai juose užuovėją rasdavo laišakai ar dokumentai, nuo-traukos, siūlai, adatos bei sagos. Dėžutės šone – įra-šas: „Pelnas skiriamas mūsų didvyriams S. Dariaus ir S. Girėno fondui“. Viduje matai kitą užrašą: „Pirmieji lietuviai transatlantiniai lakūnai kapito-nas Stepas Darius ir Stasys Girėnas, Lietuvos garbei išskridę 1933 m. VII. 15–16 d. nuosavu lėktuvu ‘Li-tuanica’ iš New Yorko perskrido Atlanto vande-nyną, norėdami pasiekti Kauną, bet VII. 17 d. 1 val. netoli kelionės tikslo, tamsią naktį Vokietijoje, Sol-dino apylinkėje, tragingai žuvo. Jūsų atminimas Didvyriai, pasiliks mūsų širdyse per amžius. Sal-dainių fabriko ‘Rūta’ Šiauliuose leidi-nys.“

„Šiaurės Lietuva“ 1933 m. rugsėjo 3 d. numeryje rašė: „Gra-žus ‘Rūtos’ žygis Da-riaus Girėno fon-dui. ‘Rūtos’ savi-ninkas p. Grice-vičius sumanė visą savo fab-riką įkinkyti Dariaus-Girėno fondo sušelpi-mui: jis nutarė iš-leisti specialių saldai-nių, kurių dėžutės bus su Dariaus-Girėno pa-veikslais, ir visą už juos gautą pelną lig paskutinio cento skirti minėtam fondui. Šiuo reikalu p. Grice-

vičius jau yra susitaręs su Dariaus Girėno komitetu Kaune. Lakūnų paveikslą prie savo lėktuvo New Yorke ir Atlanto fone sukomponavo dail. Al. Šepetys tautiniame stiliuje juodai sidabriniam fone.“ Iš ki-tos iškarpos sužinome, jog „tie saldainiai prieš Ka-lėdas jau pasirodys rinkoj.“ Tačiau kokie saldainiai buvo suvenyrinėje dėžutėje? Šokoladiniai? *Monpas-je*? Su etiketėmis? Be? Kiek kainavo? El. paštu klau-sinėju kolegės Odetos Kirnienės, Šiauliuose įkurto „Rūtos“ šokolado muziejaus vedėjos. Iškart muzie-jininkė negalėjo atsakyti, tačiau giliau paieškojusi fonduose, šiaulietė bitutė atrado iškarpą su pavadi-nimu „Didvyrių Dariaus – Girėno‘ gražus ‘Rūtos’ darbas“. Skelbiama, jog šios saldainių dėžutės kaina – 5 litai.

Gražios melodijos žuvusiems

Amerikos lietuviai muzikai buvo ypač kūry-bingi. Paveikti Dariaus bei Girėno žūties, jie kūrė dainas, net rašė simfonijas. Kompozitorius Juozas Žilevičius sukūrė simfoninę poemą „Lituanica“. Ta-čiau šio straipsnio rėmuose apsiribojame tik kom-ercija. Žymus aktorius, dainininkas, leidėjas, sa-tyros laikraštuko bei radijo laidos „Margutis“ stei-gėjas Antanas Vanagaitis (Juozui Olšauskui kank-liuojant) „Columbia“ studijoje įrašė šelakinę 78 APM plokštelę „Dariaus ir Girėno testamentas“. O štai iki tol negirdėtą prekę vartotojams pateikė po-puliari „RCA“ plokštelių bendrovė. Tarpuka-rio metais „RCA“ lietuviškų įrašų ne-leido, išskyrus tą vienintelę – ir ne bet kokią, o su spalvotomis iliustracijomis pačioje plokšte-lėje. Vienoje pusėje baritonas Stasys Rimkus (Lietuvos ka-valerijos atsargos puskari-ninkis) įdainavo „Dariaus ir Girėno atminčiai“, o ki-toje – kartu su Elena Sa-dauskaite – Stasio Šimkaus „Kareivėlius“. Spėju, jog jų išleista buvo nedaug, todėl ši plokštelė tapo diskografijos re-tenybe, jų išliko vos keletas vie-netų. Vienas iš jų – šio straipsnio autoriaus archyve.

„Lituanica“ perskrido net kino teatrus, ka-vines, avalynės fabrikus ...

Bibliotekininkas Alvydas Surblys man atsiuntė iškarpą apie kultūros klubą ir kino teatrą „Litua-nica“ Vilijampolėje. Pastatas turėjo būti lėktuvo for-mos, bet iki galo neįgyvendintas, dabar neišlikęs. Tie namai su kino teatru greičiausiai buvo di-džiausias su skrydžiu susijęs verslo projektas. Dar būtų galima paminėti kavinę „Lituanica“, veikusią Perkovskio kavinės vietoje, šiai persikėlus kitur ir pasivadinus „Aldona“. Taip pat paminėti-nas avalynės fabrikas „Lituanica“, veikęs nuo 1934 m. Jonavos gatvėje (maždaug ten, kur ir dabartinis „Lituanicos“ fabrikas).

Populiarusis JAV spaustuvininkas Antanas Laukžemis (Newark, NJ) išleido nemažai spalvotų sieninių nuoplėšiamų kalendorių. Ant blizgančio pa-viršaus puikavosi patriotiniai vaizdai. Viršuje buvo paliekama tuščia vieta, kur prekybininkas iš-spausdindavo savo adresą ir telefono numerį. To-kius kalendorius savo pirkėjams verslininkai da-lindavo nemokamai, nes žinojo, kad toks ka-lendorius bus kabinamas matomoje vietoje – virtu-vėje, valgomajame – ir jo adresas visuomet bus „ant akių“. Kai kurie dailėtyrininkai Lie-tuvoje klaidingai mano, jog tai – plakatai. J. Ar-lausko sukur-tas Dariaus ir Girėno piešinys ko gero tapo A. Laukžemio kalen-doriumi. Šio straipsnio autoriui prieš 35–40 metų Čikagoje teko matyti bibliofilo, buv. „Draugo“ redaktoriaus Broniaus Kviklio rinkinyje kitą tos pačios spaustuvės kalendorių su Dariaus ir Girėno atvaizdais.

Spaustuvininko A. Laukžemio komercinis kalendorius, skirtas drąsiam Dariaus ir Girėno žygiui. Iš „Draugo“ archyvo

Tarp dūmų ir alkoholio

1938 m. Čikagoje įkurtas Amerikos legionierių Dariaus Girėno 271-tasis padalinys nutarė savo kareivėlius pamaloninti cigarais. Neįvardinta ben-drovė teikdavo šiai organizacijai firminių cigarus su specialiu vardiniu popieriniu žiedeliu (angliš-kai „cigar band“) – American Legion Darius-Gire-nas Post Nr. 271. Na o jau šių laikų Lietuvoje pasirodė skaidrus butelis, ant kurio nupieštas lėktuvas, skrendantis per Atlantą su užrašu: „Lituanica vodka New York – Kaunas“: Distilled and bottled in Lithuania 40% vol. 0.7 L. Kitoje pusėje – „Pagaminta ir išpilstyta Lietuvoje. Degtinė ‘Lituanica’ gaminama iš ‘Liuks’ rūšies grūdinio etilo alkoholio ir šiai degtinei pa-ruošto vandens. Filtravimui naudojamas specialiai paruošta aktyvinta anglis. Laikymo temperatūra nuo -5 C iki & 25 C.“ Panašus tekstas puikuojausi ir angliškai. Prieš daugiau nei dešimtmetį gautas dovanų šis „Anykščių vyno“ gaminyš iki šiol žeidžia mano patriotinius jausmus. Kaip galima eksploatuoti mūsų didvyrių žygį ir tautos tragediją tokiu būdu? Ar tikima, kad čia tik nekalta reklama – dar vienas „Made in Lithuania“? Už pagalbą ruošiant šį straipsnį nuoširdžiai dė-koju kolegai, Kauno apskrities viešosios bibliotekos Senujų ir retų spaudinių skyriaus darbuotojui Al-vydui Surbliui. Iliustracijos iš Raimundo Mariaus Lapo asmeninio ar-chyvo. J. Kuprio nuotraukos

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, MD
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

CHIRURGAI

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

GEDAS M. GRINIS, MD
Inkstų, pūslės ir prostatos gydymas bei chirurgija
Aurora Medical Center
10400 75 St., Kenosha, WI 53142
262-948-6990

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, MD, SC
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

SURENDER LAL, MD
Specialybė - vidaus ligos
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Tel. 773-434-2123
Valandos susitarus

BENDRA PRAKTIKA

ANDRIUS KUDIRKA, MD, MPH
Bendros praktikos gydytojas
15300 West Ave. #221 South
Orland Park, IL 60462
708-590-5300
www.seimosgydytojas.com

AUSŲ, NOSIES, GERKLĖS LIGOS

VYTENIS GRYBAUSKAS, MD
SUSAN T. LYON, MD
Ausų, Nosies, Gerklės ligos,
Chirurgija, Klausos aparatai
7350 W. College Drive, Suite 208
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-9199

GINEKOLOGIJA

RAMONA C. MARSH, MD SC
Obstetrics & Gynecology
3825 Highland Avenue Suite 4A
Downers Grove, IL 60515
630-852-9400
Valandos susitarus

STUBURO IR SKAUSMO LIGOS

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRUNSKIS, MD
ANDREW J. YU, MD
SHINGO YANO, MD
CHADI YAACOB, MD
ir partneriai Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Itasca: 630-748-3300
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Barrington: 847-852-2000
www.illinoispain.com

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

LINAS SIDRYS, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA – AKINIAI
2701 W 69th St., Chicago, IL
5850 W 111th St., Chicago Ridge, IL
Tel. 708-636-6622

DR. ELIGIJUS LELIS
Akių ligos ir chirurgija
1192 Walter St, Lemont, IL 60439
1051 Essington Rd. #200
Joliet, IL 60435
Tel. 815-723-1854

DR JAMES K CUTLER, OD
DR VIKTORIA V MILUNAS, OD
Akių ligos – chirurgija – akiniai
3033 W Jefferson, suite 101
Joliet, IL 60435
Tel. 815-729-9143

ODOS LIGŲ SPECIALISTAI

DR. K. JUCAS
Odos ligų specialistas gydo odos
teigiamus ir neigiamus auglius ir žaizdas.
Kosmetinė chirurgija.
3235 W. 111 St, Chicago, IL 60655
773-233-0744 arba 773-489-4441

WWW.SKYTRIP.NET
info@skytrip.net

773 - 663 - 4363**SIŪLOME:**

- Pigiausi avia bilietai į Vilnių, Kauną, Palangą.
- Poilsinės kelionės, pažintiniai turai į Las Vegas, Floridą, Havajus, Meksiką, Dominiką, Karibų salas.
- Kruizai.
- Skrydžiai iš Lietuvos.

KEPYKLA IR DELIKATESAI

6216 W. Archer Ave., Chicago, IL 60638
Tel. 773-581-8500

- Lietuviška duona ir raguoliai
- Vestuviniai ir įvairūs tortai
- Siunčiame mūsų produktus UPS
- Atidaryta 7 dienas per savaitę
- Aplankykite mūsų svetainę — www.racinebakery.com

“BAKE FOR ME” KAVINĖS

Kepyklos produktai ir užkandžiai miesto centre

321 N. Clark,
Chicago, IL 60654
312-644-7750

pirm. - penkt. nuo
6:30 v.r. iki 3:30 v.p.p.

4305 S. Halsted,
Chicago, IL 60609
773-624-9900

pirm. - penkt. nuo
6:30 v.r. iki 5:30 v.p.p.
šešt. nuo 8 v.r. iki 2 v.p.p.

Siūlome pigiausius skrydžius visomis oro linijomis
iš Čikagos ir kitų Amerikos miestų į

LIETUVĄ
VYTIS TOURS

www.vytistours.com

info@vytistours.com

1-800-778-9847

4024 235th St., Douglaston, NY 11363

Teiraukitės mūsų 2013 m. brošiūros. Ją galite patys išsispausdinti adresu:

www.vytistours.com

Speciali turstinė kelionė į Baltijos kraštus 2013 m. 6/25–7/6
Dėl informacijos skambinkite Ritai Penčylienei

Kainas sužinoti ir užsisakyti vietas galite
www.vytistours.com

Siūlome informaciją apie specialias nuolaidas
Atsiųskite savo el. pašto adresą

ATSTOVYBĖ ČIKAGOJE

Bronė Barakauskienė
Tel fax: 708-403-5717
mamabar3@aol.com

Rita Penčyliene
Tel fax: 708-923-0280
pencylar@comcast.net

doleris.com
tickets@doleris.com

1-800-514-9989**PIGIAUSI AVIA-BILIETAI Į LIETUVĄ IR EUROPA****SIŪLO DARBĄ****SIŪLOME DARBUS!**

Gail. seserų padėjėjoms
kompanionėms ir namų ruo-
šos darbininkėms.

Galima gyventi kartu arba atvykti
į darbą ir išvykti.

Kreiptis:

ALL CARE

Employment Agency

Tel. 773-736-7900

Apsilankykite

„Draugo“

internetinėje

svetainėje

www.draugas.org

autotradeusa
sales • export • rebuilding
www.autotradeusa.com

PADEDA ME SURASTI, NUPIRKTI IR ATVEŽTI
AUTOMOBILIUS IŠ BET KURIO JAV AUKCIONO.
PERSIUNČIAME AUTOMOBILIUS IR DETALES.
ATLIEKAME AUTOMOBILIŲ REMONTĄ!
Tel. 708-430-4710, 630-774-1192

„Surašymas“ Nr. 20 atsakymas

Pažymėtuose langeliuose: RIKOŠETAS.

„Draugo“ kryžiažodį „Surašymas“ Nr. 18 išsprendė ir mums atsakymus atsiuntė:

Gražina Santoski ir Julija Nozicka (4 metų), Chicago, IL
Danguolė Mackevičienė, Palos Hills, IL
Leonardas Pardas, Naperville, IL

Nuoširdžiai dėkojame sprendėjams.

Jūsų sprendimų atsakymų lauksime paštu:

„Draugas“, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629–5589

arba el. paštu – redakcija@draugas.org ir faksu: 773-585-8284.

ĮVAIRŪS SKELBIMAI

■ Nemokamai padedu prižiūrėti pagyvenusius žmones nuo vienos valandos iki penkių valandų.
Tel. 773-387-7232.

■ Moteris ieško vyresnių žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Patirtis ir anglų kalba, geros rekomendacijos.
Tel. 773-329-9918

■ Moteris , grįžtanti savaitgaliais , ieško išsinuomoti vieną kambarį Brighton Park rajone. **Tel. 773-977-9835.**

■ Vyras, turintis daugiametę slaugymo patirtį, ieško darbo su gyvenimu.
Tel. 773-691-3796

■ Vyras ieško senelių priežiūros darbo su gyvenimu . Gali pakeisti. Legalūs dokumentai. **Tel. 630-670-0813**

■ Dvi moterys ieško išsinuomoti vieno miegamojo butą Brighton Park rajone. **Tel. 773-776-6785,** Nijolė.

■ Moteris pastoviai gali pakeisti savaitgaliais arba dirbti 5 dienas su gyvenimu žmonių priežiūros darbe.
Tel. 773-344-1326.

■ Moteris ieško senelių priežiūros darbo su gyvenimu. **Tel. 708-315-0363.**

■ Perku senelių priežiūros darbą. Legalūs dokumentai, rekomendacijos, gera anglų kalba, vairuoju automobilį, turiu 10 metų patirtį.
Tel. 630-863-4543.

■ 56 metų moteris, turinti žalią kortą, Lietuvoje 20 metų dirbusi medicinoje, vairuojanti automobilį, kalbanti lietuviškai ir rusiškai, gali prižiūrėti pagyvenusius žmones ar ligonius.
Tel. 630-873-0756.

■ Vyras ieško darbo. Gali dirbti įvairius darbus. 9 metai „maintenance“ darbo patirtis „Blue Island Vincennes apt.“
Tel. 708-359-0899.

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. AUŠRINĖ SCHNEIDER
DANTŲ GYDYTOJA
Kalbame lietuviškai
10 S. 640 Kingery Highway
Willowbrook, IL 60527
Tel. 630-323-2245
Valandos susitarus

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Road, Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 708-598-4055
Valandos susitarus

DR. RAMUNĖ MACIJAUŠKAS
Dantų gydytoja
9356 S. Roberts Road
Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-2131
Valandos susitarus

DR. DALIA E. CEPELĖ, DDS
Dantų gydytoja
10745 Winterset Dr.
Orland Park, IL 60467
708-873-9074
Valandos susitarus

DR. LINA POŠKUS
Dantų gydytoja
4635 W. 63 St.; Chicago, IL
Tel. 773-735-7730
9201 Broadway Ave., Brookfield
Tel. 708-387-2020

PASLAUGOS

PARDAVIMAS IR TAISYMAS
MIGLINAS TV
GE/RCA ATSTOVYBĖ
2346 W. 69th Street
Tel. 773-776-1486

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, PC
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

DR. GAILĖ V. ČERNIAUSKAS
DANTŲ GYDYTOJA
Amerikos „TOP DENTIST“ 2009 M.
318 W. Touhy Avenue
Park Ridge, IL 60068
Tel. 847-692-2303
www.parkridgesmiles.com

PILNA DANTŲ PRIEŽIŪRA:

- implantai
- tiltai, karūnos, protezai
- vaikų dantų gydymas
- šaknies kanalų valymas
- chirurgija
- parodontozės specialistas kabinete
- kosmetinės procedūros — „veneers“, balinimas • TMJ/TMD gydymas

DR. DALIA JODWALIS
Dantų gydytoja
15543 W. 127th St.
Suite 101, Lemont, IL
Tel. 630-243-1010
Valandos susitarus

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

REAL ESTATE

Century 21
10200 S. Cicero Ave.
Oak Lawn, Illinois 60453
Business: 708-423-9111
Fax: 708-423-9235
Cell: 708-945-9909
E-mail: astykuny@aol.com

Century 21
Accent Realty

ASTA T. MIKUNAS
Broker Associate

Profesionaliai ir sąžiningai patarnauju įvairių nuosavybių pirkime ir pardavime mieste ir priemiesčiuose.

HELP WANTED

Skokie perkraustymo kompanijai reikalingi perkraustytojai, pagalbininkai ir vairuotojai. Geras atlyginimas ir išmokos!
Kreiptis: Golan's Dispatch, 3500 Jarvis, Skokie, nuo 9 val. r. iki 5 v. p. p.

Searching for a **part-time Editor** for a new English-language DRAUGAS NEWS monthly newspaper. For more details see www.draugas.org/edsearch.htm. Salary commensurate with qualifications and experience. Please send resume to svyto@comcast.net

„Draugas“ ieško vasarai studento/studentės įvairiems darbams 10 dol. / val.
Tel. 773-585-9500

Skelbimų skyriaus tel. 1-773-585-9500

PRENUMERUOKIME IR SKAITYKIME „DRAUGĄ“.

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą **1-708-599-9680**

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
Lithuania, Latvia, Estonia

Siuntinių priėmimo vietos:

Atlantic Express Chicago, 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
Lithuanian Plaza, 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
Kunigaikščių Uželga, 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
Bočių Menė, 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)
Rūta, 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
Always With Flowers, 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
Eurus Deli, 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
Kalyna, 338 S. Rohlwing Rd., Palatine, IL 60067 Tel: 847-776-7766
Balalaika Mundelein, 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660
Wonders of Nature, 726 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000
Back to Nature, 303 E. Dundee Rd., Wheeling, IL 60090 Tel: 847-520-7777

Asmeninių siuntų tel.: **708-907-3000**

Siuntinių paėmimas iš namų: **630-774-2136**

Centrinio ofiso adresas.:
8801 S. 78th Ave, Bridgeview, IL 60455

SPYGLIAI, DYGLIAI

Vasara ateina į St. Petersburgą

Kai St. Petersburg saulutė
Pradėd kaitinti paryčiais,
Tai jau ženklas, kad žiemužė
Traukias jūros pakraščiais.

Ir visi svečiai sujunda –
Laikas ruošti į namus,
Į Chicagą ar Detroit
Ar į tolimus rytus.

Skambina Birutė Ritai –
„Kaip ten su mano namu?
Ar jis stovi dar ant kranto,
Ar aplinkui dar ramu?“

Bronius pasiilgsta Kauno
Liepų gatvės vidury,
Ir baltų alyvų kvapo
Atgaivos savo širdy.

Stasė renka doleriukus
Ir paverčia į litus –
Pirks studentui dar kotletą
Kad mokytųsi sotas.

Jonas ruošias į Europą
(Dievas žin, kur apsistos) –
Gal Berlyne, o gal Romoj,
Neaplenks ir Lietuvos.

Liutaveras ir Danutė
Pasvajoja gan dažnai:
Taip norėtusi kur vykti
Taip vilioj žali laukai!

O Jadvyga vis nerimsta –
Čia bus karšta ir tvanku...
„Gal į šiaurę man pasukti
Apvažiuot vaikus lanku?“

Nekuria planų Aldona –
Kam tų rūpesčių vargų,
Kol dukra dar Saint Pyt Byčių
Ir baseinas be bangų.

Daną nevilioj Kanada –
Ūpo nēr vienai grybaut.
Gal nuvyks dar į Chicagą
Su Irena pabendraut...

Adolfui ir žmonai Algei
Silver Sands jau jų namai.
Kur tu rasi kitą vietą –
Čia dukra, čia ir vaikai.

Sesėms Laimai ir Janinai
Michiana vis mintyj –
Ten tai vasaros vėsesnės
Bet ir teks liūdėt širdyj.

Vanda blaškos, vis dar svarsto –
Čia visi seni draugai
Bet Chicaga dar vilioja –
Ten ir giminės, vaikai.

Nevažiuos Marytė niekur –
Pasadena jos namai.
Čia pat jūra ir baseinas,
Klube lankosi dažnai.

Albinėlis su Angele
Jau suaugę su vieta,
Uraganai nebaugina
Ir nevargina kaitra.

Mėnesiui išvyks Laimutė –
Visada tik su laivu.
Viską randa vienoj vietoj –
Malonumai su kaupu.

Kanauninkas jau išskrido –
Klaipėdoj draugus lankys.
Ir iš anksto suplanavo
Kas jo „aveles“ gany.

Kiti svarsto, bet daugumas
Per daug nesuka galvos...
Nes kur rasi tiek daug saulės
Tiek vandens ir šilumos?

Mūs Klubas aptuštėjo,
Parengimų vos keli,
Bet po mėnesio ar kito
Vėl sugrįš atgal visi.

Mečys Šilkaitis, 2013

Tikri pranešimai iš lietuviškų parapijų:

Vasaros mėnesiais pensininkų choras pamaldose negiedos. Parapija jiems yra dėkinga.

Šiandienos katechezės tema: „Jėzus vaikšto vandeniui“. Rytdienos katechezė: „Jėzaus ieškojimas“.

Ateinantį ketvirtadienį 5 val. p. p. renkasi mamų grupė. Tos, kurios nori būti tarp mamų, prašome kreiptis pas kleboną.

Pagalbos grupė: stiprinant pasitikėjimą savimi renkasi penktadieniais septintą valandą. Prašome įeiti pro užpakalines duris.

Gerbiamos ponios, neužmirškite labdaros loterijos! Tai gera proga išsivaduoti nuo visų nereikalingų daiktų, kurie tik apkrauna namus. Atsiveskite ir savo vyrus.

Kurso apie maldą ir pasninką dalyvio mokestis – 50 Lt. Į mokesčio kainą įeina ir maitinimas.

Aukas prašome dėti į vokus kartu su mirusiais, už kuriuos norite pasimelsti.

Klebonas užsidegs savo žvakę nuo altoriaus. Diakonas savąją užsidegs nuo klebono ir po to uždegs visus tikinčiuosius, esančius pirmoje eilėje.

Ateinantį sekmadienį parapijos salėje vaisės su patiekalais iš žirnių. Po jų – koncertas.

**MUTUAL
FEDERAL BANK**

Namams paskolos, apdraustos sąskaitos

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
773-847-7747 * www.mutualfederalbank.com
Stephen M. Oksas, *President*

Patarnaujame Čikagos ir apylinkių lietuviams daugiau kaip 100 metų.

Member
FDIC

Sendraugių – 2 stovykla

Atkelta iš 6 psl.

Nekalbantiems lietuviškai

Visa stovyklos programa vyksta lietuvių kalba, bet tarp stovyklautojų buvo net 10 lietuviškai nekalbančių. Prieš penkerius metus (buvo įkurta stovykla) jau buvo nutarta, kad bus priimami ir nemokantys lietuviškai, kad mišrios šeimos galėtų kartu stovyklauti. Žinome, kad stovykloje yra gera proga visai šeimai bendrauti lietuviškoje aplinkoje, tad jau nuo pirmos stovyklavimo dienos vedamos pamokos lietuvių kalba. Pamokų metu tėveliai susipažino su buitine lietuvių kalba ir Lietuvos istorija. Išmoko ir keletą dainų, kurias atliko talentų vakare. Didžiausia staigmena tai, kad per tas pamokėles tėveliai susidraugavo ir dabar kasmet laukia sugrįžti į stovyklą. Viena stovyklautoja minėjo, kad šiais metais nutarė praleisti stovyklą, bet jos nelietuvis vyras užsispyrė važiuoti! Esame labai dėkingi Dariui Norvilui, kad kiekvienais metais atvažiuoja ir praveda lietuvių kalbos pamokas.

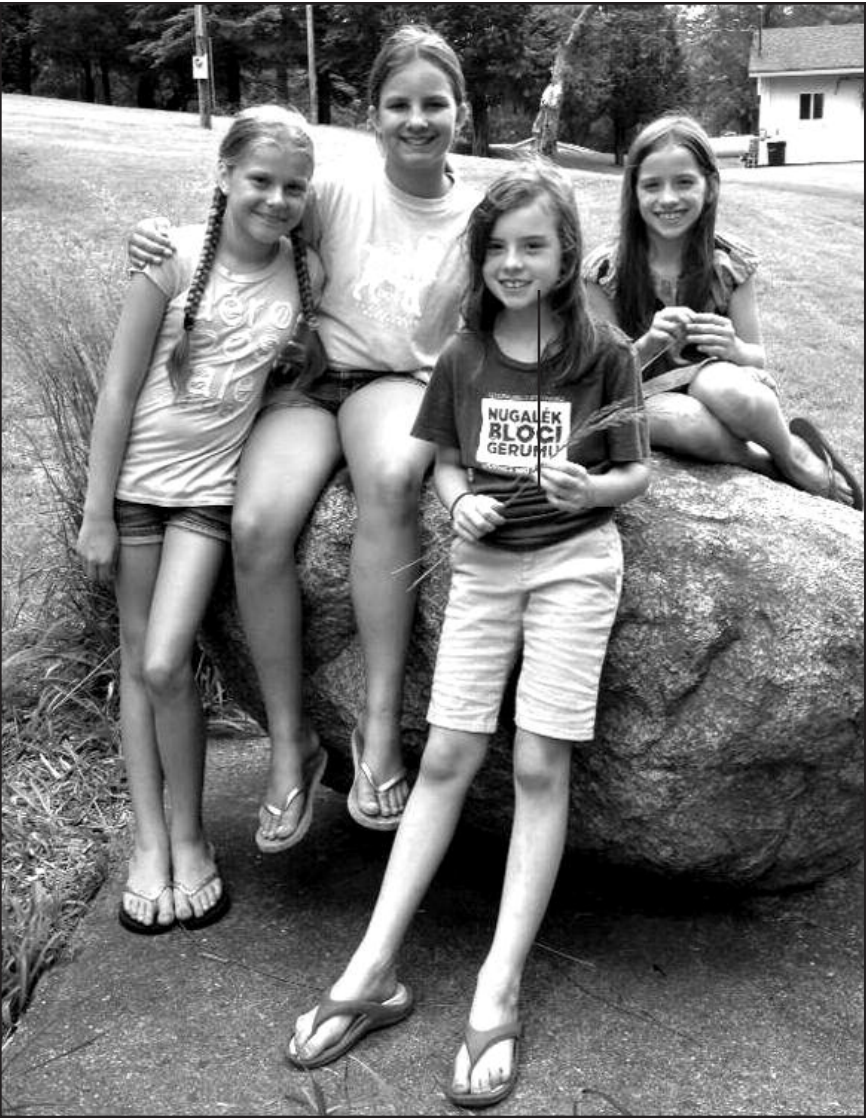
Vadovai

Stovykloje daug prisideda moksleiviai ir studentai vadovai. Šįmet Darius Čepulis, Dovas Lietuvninkas, Mikas Giedraitis, Viktoras Rusėnas, Ne-

rija Čuplinskaitė, Lukas Kulbis, Zigmąs Kisieliųs, Laura O'Meara, Kristina Balčiūnaitė ir Gabrielė Širkaitė ne tik padėjo vesti vakarines programas: lauža, taškų taškus, susikaupimo vakarą, pasakų vakaronę ir talentų vakarą, bet ir įdomiai užsiėmė su vaikais, mokė rankdarbių, vedė žaidimus. Egidijus Dicevičius sudarė vaikų chorelį. Tadas Kulbis mokė vaikus šaudyti iš lanko ir vedė visų vaikų laukiamą žvejybos konkursą. Ken Belau suorganizavo šachmatų turnyrą. Tėveliai su vadovais smagiai rungėsi tradicinėje „arbūzų“ kovoje.

Vakarus leidome kartu, atnaujinami senas draugystes ir kurdami naujas. Buvo ir nemažai kūrybinio polėkio: prie laužo vadovai smagiai dainavo, o stovyklautojai prisidėjo savo pasirodymais. Sukūrėme gyvą stovyklos rožinį ir kartu meldėmės susikaupimo vakare. Kiekvienas stovyklautojas prisidėjo prie liaudies pasakų vaidinimėlių. Pagal tradiciją stovykla pasibaigė talentų vakaru ir šokiais.

Labai džiaugiamės, kad jau penkerius metus mūsų Sendraugų – 2 stovykla klesti – ji didėja, bręsta ir jaunėja! Jau dabar planuokime susitikti kitais metais Dainavoje!

Ketrios draugės Sendraugių–2 stovykloje. Iš k.: Emilija Dicevičiūtė, Olivija Jameikytė, Luisa Belau ir Svaja Nicklin.

Manto Motekaičio nuotr.

www.draugofondas.org

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį.

Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins laikraščio gyvavimą daugeliui metų!

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

Dvasinių vertybių puoselėtojui

A†A

Kun. dr. Kęstučiui Trimakui

mirus, reiškiam gilią užuojautą
giminėms, artimiesiems ir draugams, ir kartu liūdime.

AMERIKOS LIETUVIŲ
ROMOS KATALIKŲ FEDERACIJA

Ateitininkų dvasios vadui, buvusiam
„Ateities“ redaktoriui, kilniam ir
kūrybingam jaunimo vadovui

A†A

Kun. dr. Kęstučiui Trimakui

mirus, reiškiam gilią užuojautą
giminėms, artimiesiems ir draugams.

Kun. Kęstutis lieka mums šviečiantis pavyzdys
kaip nenuilstamai sergėti krikščioniško ir
lietuviško gyvenimo vertybės.

Liūdime ir meldžiame Jam amžinos ramybės.

ŠIAURĖS AMERIKOS ATEITININKAI

PETKUS & SON FUNERAL DIRECTORS

SUMMIT, 7300 W. ARCHER AVE.

CICERO, 5940 W. 35 ST.

LEMONT, 12401 S. ARCHER AVE. (& DERBY RD.)

NATIONWIDE TOLL FREE (nemokamas)

Tel. 1-800-994-7600

www.petkusfuneralhomes.com

ALLIANCE – GAIDAS – DAIMID FUNERAL HOME

4330 S. California Ave, Chicago, IL 60632

Priešais Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčią

773-523-0440 Call us 1st

Stanislaw Krozel Licensed Funeral Director Since 1993

Atnaujintos salės. Skubiais atvejais ir dėl kitų vietovių skambinkite 24 val. per parą.
Kremavimas nuo \$1,395. Pašarvojimas tą pačią dieną – \$2,495 ir 1 nakties tradicinio šarvojimo paketas – \$3,495.

* Į kainą neįeina karstas ir kitos paslaugos. * Šias kainas gausite, paminėję šį skelbimą.

DOBILAS FUNERAL SERVICES

Šarūnas Dobilas

630-804-9093 • dobilasfunerals.com

Visos laidotuvių paslaugos; Kūno/Pelenų pervežimas į Lietuvą.

Čikagos mieste ir jos apylinkėse

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **JAV LB Lemont** apylinės **Socialinių** reikalų skyrius trečiadienį, liepos 24 d., 1 val. p. p. kviečia visus į PLC skaityklą, kur bus rodomas filmas „Papiš“ iš ciklo „Mūsų miesteliai“.

■ **Pasaulio lietuvių centras** rengia tradicinę Vasaros gegužinę, kuri vyks sekmadienį, rugpjūčio 25 d., 12:30 val. p. p. Kviečiame visus dalyvauti šioje šventėje, pasimatyti su bičiuliais, skaniai pavalgyti, pasidžiaugti širdžiai miela muzika, smagiai pašokti ir išbandyti laimę loterijoje. Nepraleiskite progos pabūti šauniasių žmonių susibūrimė.

■ **Algimanto Kezio** paroda „Ankstesnių laikų puslapius bevartant“, kuri vyksta Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre, pratęsiama ilgesniam laikui. Lankymo valandos – šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 11 val. r. iki 2 val. p. p. Tel. pasiteirauti: 630-257-2034.

■ **Socialinių reikalų skyrius**, įsikūręs Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL, priima lankytojus trečiadieniais nuo 10 val. r. iki 2 val. p. p. Patarimai dėl socialinių paslaugų teikiami nemokamai. Konsultuojame medicininės paramos, vaikų ir vyresnio amžiaus žmonių gerovės, pagalbos namų praradimo atveju, smurto šeimoje, imigracijos ir kitais klausimais. Norėdami susitarti dėl konsultacijų skambinkite 630-257-8788 ir palikite žinutę. Pasaulio lietuvių centras, kambarys S-4 (įėjimas prie sporto salės).

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **Rugpjūčio 18–25 dienomis Neringoje** vyks stovykla „Meno8Dienos“. Daugiau informacijos ir registracijos anketas rasite Neringos svetainėje: www.neringa.org, o iškilus klausimams, prašome kreiptis į Danguolę Kuolienę el. paštu: danguole@kuolas.com arba tel. 781-383-6081.

Lemont vyks tarptautinis krepšinio turnyras

Jau 8-ą kartą, rugpjūčio 2-4 dienomis, Pasaulio lietuvių centro salėje Lemont bus surengtas tarptautinis (FIBA) vyrų krepšinio turnyras. Jame jau pareiškė norą dalyvauti šešios komandos, o iš viso varžybose ketina dalyvauti 12 komandų.

Šiame tradiciniame krepšinio turnyre tarpusavyje įprastai varžosi lietuvių, graikų, kroatų, indo-pakistaniečių, filipiniečių, amerikiečių bei lenkų komandos.

Komandos, norinčios dalyvauti šiame turnyre, kviečiamos registruotis pas turnyro organizatorių Aurimą Matulevičių tel.: 630-999-5312. Kiekviena komanda, priklausomai nuo rezultatų, turnyre sužais po 3–5 rungtynes, o registracijos mokestis yra 350 dolerių.

Algis Strikas, gyvenantis **La Grange, IL**, tapo „Draugo“ **garbės prenumeratoriumi**. Šį skaitytoją „Draugas“ lankys dar vienerius metus. Nuoširdžiai dėkojame, kad mus skaitote, sveikiname tapus garbės prenumeratoriumi.

HOME MADE EUROPEAN CUISINE
Dine-In Carry-Out Banquets Catering

Monday closed
Tue - Fri 10am - 8pm
Saturday 10am - 4pm
Sunday 11am - 5pm

6551 South Cass Ave.
Westmont, IL 60559

630 964 7882

California Lithuanian Credit Union

1.75 % 3 metų CD*

2.00 % 3 metų IRA CD*

Santa Monica, California

Tel. 310-828-7095

info@clcu.org

Valdžios apdrausta iki \$250,000

*Pateikti procentai gali būti keičiami be įspėjimo

Namams pirkti paskolas
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais.
Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100

Skelbimų skyriaus tel. 1-773-585-9500

Pasaulio lietuvių gyvenimas nuotraukose

Sao Paulo, Brazilijoje, prasidėjo XVI Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimas. Suvažiavimą organizuoja Brazilijos lietuvių jaunimo sąjunga. Jis vyksta Pasaulio jaunimo dienų (PJD) išvakarėse, į kurias atvyks ir jaunimas iš JAV, Kanados, Lietuvos ir kitų valstybių. PJD oficialiai prasidės 2013 m. liepos 22–28 d. Rio de Janeiro mieste, dalyvaujant Popiežiui Pranciškui.

Liepos 19 d. Šv. Jonų bažnyčioje Vilniuje susituokė krepšininkas Simas Jasaitis ir atlikėja Oksana Pikul.

Irmanto Sidarevičiaus (ELTA) nuotr.

Utrechte (Olandija) vykstančio XII Europos jaunimo (13–18 metų) vasaros olimpinio festivalio vaikinų sportinės gimnastikos laisvųjų pratimų varžybose penktadienį Lietuvos atstovas Tomas Kuzmickas iškovojo bronzos medalį. Kartu su sportininku džiaugiasi jo treneris Vladislovas Bogomolovas.

Tomo Gaubio (ELTA) nuotr.

Lietuvos bėgikas Benediktas Mickus Utrechte (Olandija) vykstančio XII Europos jaunimo (13–18 metų) vasaros olimpinio festivalio vaikinų 800 m bėgimo varžybose iškovojo aukso medalį.

Tomo Gaubio (ELTA) nuotr.